JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1861. Woensdag, 27 Maart. N°. 25.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co. en A. A. RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makasar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia* .... *f* 12,50.
" " " " *Java* .... " 15,—.
" " " " *Buitenbezittingen* .... " 17,50.
" " " " *Nederland* .... " 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.—Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 " " " " "
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee

BIJVOEGSELS.

Watersnood in Nederland.

Ontvangen voor de noodlijdenden door den watersnood in Nederland: van M. . . . . *f* 5.—

H. M. VAN DORP.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

ALEXANDER HERMAN THEPASS.

Officier van Gezondheid 4e klasse,

met

JOHANNA FREDERIKA SCHULTZ.

WILLEM I, 20 Maart 1861. (964)

Bevallen op den 4den Februarij, te *Edinburgh*, van een dood geboren kind, *Margaret Maxwell Maclaine*, echtgenoote van

JOHN PRYCE.

(932).

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, A. Zimmer, geboren *Verdoorn*.

[illegible] 7 Februarij 1861. (974)

Bevallen van eene DOCHTER, *F. A. A. H. Harms*, Echtgenoot van

J. H. ILCKEN.

BATAVIA, 16 Maart 1861. (915)

Bevallen van eene DOCHTER, *S. A. Th. der Kinderen*, geb. *de Paulij*.

BATAVIA, 26 Maart 1861. (967)

Overleden te *Edinburgh*, op den 5den Februarij, *Margaret Maxwell Maclaine*, echtgenoote van

JOHN PRYCE.

(933)

Op heden overleed in den ouderdom van 5 jaren en 4 maanden ons eenigst en geliefd Zoontje *Gerard*.

F. HUGENHOLTZ,
E. M. HUGENHOLTZ
geb. *van Leeuwen*.

BATAVIA, 25 Februarij 1864. (914)

Na een langdurig en smartelijk lijden overleed heden tot mijne diepe droefheid, mijn geliefde echtgenoot Jonkhr. Mr. **L. Tjarda van Starkenborgh**, Advocaat en Procureur bij den Raad van Justitie alhier, nalatende één kind te jong om haar verlies te beseffen.

A. J. DE WINTER.
Wed. Jonkh. *L. Tjarda van Starkenborgh*.

SAMARANG, 13 *Maart* 1861.

Eenige en algemeene kennisgave. (945)

Heden ontving ik het bedroevend berigt, dat mijn geliefde Echtgenoot, de Heer *P. Mensinga*, laatstelijk Administrateur der tinmijnen te Marawang, Eiland Banka, op den 18de Februarij jl. aan boord van het Ned: Koopvaardijschip *Christina Helena*, op de terugreis van verlof, naar hier na een langdurig en smartelijk lijden is overleden.

D. DAVELAAR,
Wed. P. Mensinga,

Batavia 16 Marrt 1861. (915)

De **Boeken-Vendutie** van 28 dezer is

uitgesteld tot 3 April.

(955) LANGE & Co.

VENDUTIE

op Donderdag 28 Maart 1861,

voor het Commissiehuis van

GEBRS. ROSELJE & C°.,

van

PUIKE BOTER,

Glaswerk, als: Onderschotels, Kaasdeksels en Zoutvaatjes, Kramerijen, Engelsche Scheermessen, witte en gedrukte Katoenen, Hondgalon, Horologies.

50 Stuks gedrukt JAPANSCH KATOEN,
50 " witte JAP. ZIJDE,
15 Kistjes JAP. STROODOZEN.

en ten 11 ure,

15 AANDEELEN

in de

Bataviasche Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij. (941)

OP DE VENDUTIE

van morgen 28 dezer,

zullen de ondergeteekenden mede verkoopen:

2 fraaije pas aangebragte

Batta-Paarden.

(981) GEBRS. ROSELJE & Co.

VENDUTIE

op Vrijdag 29 Maart 1861,

wegens vertrek,

ten huize van den Heer **A. K. Brondgeest,** op het Koningsplein nabij Gang-Scott, door

GEBRS. ROSELJE & C°.,

van eenen zeer FRAAIJEN INBOEDEL, waarvan hoofdzakelijk melding verdienen:

Massief mahonijhouten ameublementen en médaillon, bekleed met velours d'Utrecht,

waarbij een voor SALON, ETAGÈRE, CONSOLES en RONDE TAFELS met MARMEREN BLADEN, MAHONIJHOUTEN HANG- en KLEEDERKASTEN, keurige MÉDAILLON-SPIEGELS en SCHILDERIJEN, eene welluidende PIANINO, etc. etc.

Voorts:

goede hardloopende paarden, waaronder

1 Span VOSSEN hoog v' 4. 1.
en 1 " SCHIMMELS " v' 4. 3.

Een Milord, een Palanquin, etc, etc.

Daags te voren te bezigtigen. (942)

PUBLIEKE VERHUUR

Donderdag, den 28sten Maart e. k.,

des ochtends ten 11 *ure,*

zullen ten kantore van den Ondergeteekende,

voor den tijd van ZES jaren,

DE LANDEN

Djengot Passilian, Tjakong en Ngengatti,

Eenen aanvang zullende nemen met primo Januarij 1862, in het openbaar worden verhuurd:

gelegen in het Westerkwartier der Ommelanden van Batavia.

De voorwaarden van verhuur, liggen ter inzage ten kantore van den ondergeteekende, bij wien tevens informatiën betreffende de te verhuren landen te bekomen zijn

De tijd. Waarn. Notaris,

(901) HEIJLIGER.

BATAVIA, 16 Februarij 1861.

VENDUTIE

op DONDERDAG, 28 Maart 1861,

wegens vertrek,

voor het woonhuis van den Heer **G. H. UHLENBECK**, te *Struiswijk* (*Cramat*),

door

CASSALETTE & C°.

van eenen zeer goed onderhouden

BOEDEL,

AMEUBLEMENTEN, TAFELS, CONSOLES, PENDULES, eene zeer goede AMER. KLOK, KLEERKASTEN, SPEELTAFELS, TOILET, PSYSCHÉ, WIPSTOELEN, LEDIKANTEN, enz., GOEDE KROON-, HANG- en TAFELLAMPEN, benevens MUURSTOLPEN, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, MARTEVANEN, LEKSTEENEN, KEUKENGEREEDSCHAP, BLOEMEN IN POTTEN, enz., enz.

Verder:

Fijn GLAS- en KRISTALWERK, waaronder een kompleet DESSERT-SERVIES, PORCELEINEN SERVIEZEN, zoo goed als nieuw TAFELZILVER-ETUI-THEE GEREEDSCHAPPEN, etc.

Een voor *dit klimaat* [illegible]

PIANINO,

uit de Fabriek van J. F. CUIJPERS te *s' Hage.*

3 spannen goede hardloopende PAARDEN, waaronder

1 span Bimanezen, Wagentuigen,

1 VIS-à-VIS en eenen goeden PALANKIJN.

1 melkgevende KOE met KALF.

Eenige KRIJGSKUNDIGE en andere BOEKEN, enz., enz., enz.

Alles daags ***te voren, Woensdag 27 Maart*** voor een ieder te bezigtigen. (946)

VENDUTIE

op Vrijdag den 29sten Maart 1861,

voor het Commissiehuis van

ABEELEN, DENNISON & Co.

VAN AMERIKAANSCHE WIP STOELEN,

MEEL, WINE CRACKERS, PALE ALE en PORTER, Een Factuur verguld Zilveren HOROLOGIEN, IJzeren kinder LEDIKANTEN, Diverse LIJNWADEN, Manilla SIGAREN-KOKERS.

2 balen paarsch KATOEN.
2 do. blaauw DRILL.
20 kistjes fijne PORTWIJN.
60 do. GINGER WINE.

Voor rekening van belanghebbenden.

80 picols gesloopt BLADKOPER, afkomstig van het Oldenburg schip Gottorp, kapt. R. Borgfeldt.

KONINKLIJK WAPEN 691, 1 kist 7/4 gebleekte

Nationale Shirting.

min of meer door zeewater beschadigd. (970)

HOUT-VENDUTIE

op Dingsdag, den 2den April 1861,

op het Heemradenplein,

door

JOHN PRYCE & CO.

(988)

Vendutie
op Dingsdag 2 April 1861,
wegens vertrek,
voor het woonhuis van den WelEdG. Heer
F. A. SCHIEBELHOUT,
achter de Societeit Concordia,
door
VAN RIET & TER GOUW,
van een netten naauwelijks twee maanden gebruikten inboedel,
bestaande uit Ledikanten, Kasten, Canapé's, Stoelen, Tafels, Knapen, Consoles met Marmeren Bladen, Waschtafels, Spiegels en Schilderijen.
1 Magnifique Demi Ameublement bekleed met Velours d'Utrecht.
1 Groote Massief Mahoniehouten tafel.
Voorts:
Goed brandende Hang- Tafel- en Moderateur Lampen, Stolpen, Rotting en andere Matten, Keukengereedschappen, Porcelein-, Glas- en Aardewerk.
1 Span fijn gedresseerde en hardloopende overwalsche Wagenpaarden (Schimmels) van ruim 5 voet, Bendiepaarden, Rijtuigen, etc. (957)

VENDUTIE
op Woensdag 3 April 1861,
à 4 pCt. Vendusalaris,
voor het Commissiehuis van
VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,
VAN DIVERSE
Lijnwaden,
Shirtings, Ongebleekte Katoenen, Chitzen, Lakens, Provisieit en Dranken, etc., etc. (977)

VENDUTIE
op Woensdag 3 April 1861,
wegens vertrek,
ten huize van den Heer **Mr. J. VOUTE,**
op KEBON SIRIE, door
GEBRS. ROSELJE & CO.,
van eenen wel onderhouden
INBOEDEL,
goede Paarden en Wagens, etc.
(982)

Vendutie
op Donderdag 4 April 1861,
wegens vertrek,
voor het woonhuis van heer ***van PERS,***
op GLODOK bij 's lands houtzaagmolen,
door
VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,
van een goed onderhouden
INBOEDEL,
bestaande uit:
Spiegels en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Canapés, Stoelen, Speeltafels, Eettafels, Knapen, Ledikanten, Een Regulateur, alsook bijzonder Breede en Diepe Kasten met en zonder laden, Hang- en Linnen Kasten, Boek- en Dispenskasten, welke alle uit elkander kunnen gedemonteerd worden, van uitgezocht hout gemaakt en zeer te recommandeeren voor familien, logementen, etc.
Voorts nog:
3 Spannen hardloopende en goedgedresseerde
Wagenpaarden,
een zeer ruime en gemakkelijke
PALANQUIN.
TUIGEN, TUIGENBAKKEN en 6 bijzonder mooije GADOGANS van Djattiehout met Pannen gedekt.
Daags te voren voor een ieder te bezigtigen.
(978)

Op Maandag den 8sten April 1861,
zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen:
ten 11 ure precies:
De IJzeren Stoomer
JAVAAN,
toebehoorende aan het Bataviaasch Prauwenveer.
(925) JOHN PRYCE EN Co.

Op Donderdag den 18 April 1861,
des voormiddags ten 10 ure,
zal te Batavia ten kantore van Jhr. Mr. F. JUNIUS VAN HEMERT, publiek door tusschenkomst van het Vendu-Departement, *onder nadere goedkeuring van het Gouvernement van Nederlandsch-Indië*, voor rekening des BOEDELS van wijlen **Jhr. Mr. D. A. Gevers** en wijlen vrouwe **R. C. G. Gevers** geb. **Coster,** verkocht worden,
Het Thee-Etablissement
TJICADJANG,
met Gouvernements-kontrakt tot ultimo 1864, en verdere Baten en Lasten.

PRODUCTIE in	1854	= 230. 385	Amst. pond THEE.
	1855	= 215. 285	idem.
	1856	= 183. 150	idem.
	1857	= 180. 175	idem.
	1858	= 300. 645	idem.
	1859	= 326. 801	idem.
	1860	= 327. 658	idem.

1855 en 56 met inbegrip eener verbrande hoeveelheid.
Nadere informatie bij de Executeuren
Jhr. Mr. F. JUNIUS VAN HEMERT,
TIEDEMAN & VAN KERCHEM.
K. F. HOLLE.
en voorts bij de heeren ANEMAET & Co., te Soerabaija.
(971)

Vendutie
op Maandag den 22 April 1861,
wegens vertrek,
voor het Woonhuis van den heer
D. SCHUURMAN,
op Rijswijk,
door
CASSALETTE & C°.,
van
EENEN PRACHTIGEN INBOEDEL,
waarvan in de volgende ***Nieuwsbladen*** nadere omschrijving zal worden gegeven. (929)

Aan Liefhebbers van BLOEMEN!
Op eenen nader te bepalen dag,
tegen medio April e. k. zal, wegens vertrek, te Rijswijk voor de woning van den majoor der Kavalerie **J. Wolff,**
Vendutie worden gehouden;
onder anderen zal ook worden verkocht ZWEd. Gestr. aller fraaiste COLLECTIE BLOEMEN, bestaande uit plus minus **1000** der schoonste, zeldzaamste en kostbaarste Bloemen en planten, waaronder **180** soorten Rozen; allen in potten en voorzien van Naamplankjes.
Te beginnen met 29 Maart kunnen de bloemen en planten van af 5 ure des namiddags worden bezigtigd.
(985) CASSALETTE & Co.

VERKOOP
VAN HET
Rijstpelmolen Etablissement
KEDONG SORO.
Op een nader te bepalen dag zullen Ondergeteekenden voor rekening van belanghebbenden publiek verkoopen, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement van Nederlandsch Indie, het regt van opstal voor 20 jaren, de Gebouwen en Inventaris behoorende tot bovengenoemd Etablissement gelegen bij *Modjokerto* in deze Residentie.
De omschrijving van gebouwen en inventaris ligt van af heden ten onzen kantore ter inzage.
SOERABAIJA, SCHIMMELPENNICK & Co.
20 *Maart* 1861. (963)

PHOTOGRAPHISCH ATELIER
RIJSWIJK
VAN
WOODBURY.
Dagelijks geopend van half acht tot 12 uur. (899)

MANILLA SIGAREN,
Puike No. 2., havanna Model sigaren.
Bij
(992) ABEELEN, DENNISON & Co.

Ontvangen met de laatst aangekomen Schepen:
Eenige
PIANINO'S,
uit de fabriek van **AUCHER, frères, te *Parijs,*** bekroond met eene **Medaille** op de **Parijsche** en met een getuigschrift op de **Londensche Tentoonstelling.**
Deze **PIANINO'S** zijn voor dit klimaat vervaardigd en munten uit, zoowel door ***sterlijkheid*** en ***soliditeit*** van bewerking als door haren ***zuiveren toon, à f 700,—.***
Tevens zijn steeds voorradig:
CONCERT VLEUGELS,
VIERKANTE PIANO'S
en
Pianino's,
allen uit de Fabriek van
ERARD, te *Parijs,*
en
PIANINOS,
van J. H. PALING, te ***Rotterdam.***
(987) VAN OMMEREN, RUEB & Co.

PUIKE ZOETEM. KAZEN
en
Extrait de Framboises,
bij
(984) GEBRS. BEIJNON.

Ontvangen:
Een factuur Superieure
RHIJNWIJN,
van het welbekende merk *D. Leiden.*
waaronder:

Bramberger Austich	1848	@ f	28.—	℔ doz.
Hochheimer	1857	„ „	32.—	„ „
Marcobrunner	1846	„ „	45.—	„ „

(927) JOHN PRYCE & Co.

Ontvangen:
Een fraai Factuurtje
CHINESCHE VOORWERPEN,
als:
IVOOREN SIGAREN-BEEKERS, fraai bewerkt,
SCHAAK- en DAMSPEELEN,
IVOOREN en SANDAALHOUTEN DOOSJES,
" " WAAIJERS,
PERLE D'AMOUR FICHES,
GEDULDSPEELEN.
SERVETBANDEN, enz., enz.
(899) L. PLATON & Co.

---

50 ton grof
BEENZWART,
TE KOOP,
bij
(906) DÜMMLER & Co.

BOMBAY UYEN.
De ondergeteekenden, zullen op hunne **VENDUTIE** van VRIJDAG aanstaande verkoopen:
50 manden Bombay Uijen,
pas aangebragt per *Esperance.*
(991) ABEELEN, DENNISON & Co.

BOMBAY UIJEN,
bij
(968) LEROUX & Co.

Per Margaret Eliza van Manilla ontvangen
een factuur van diverse
SOORTEN SIGAREN.
(993) ABEELEN, DENNISON & Co.

Societeit de Harmonie.

De op Donderdag a. s. geannonceerde,

STAFMUZIJK

is door omstandigheden moeten **uitgesteld worden tot op Donderdag den 4den April.**

Namens de Directie:
De Secretaris,
(990) E. JEEKEL.

MAATSCHAPPIJ
van
TOONKUNST.

Algemeene Vergadering van Heeren Leden,

op DONDERDAG, den 28sten Maart 1861, des morgens ten half negen ure in een der Lokalen van de Societeit de Harmonie.

PUNTEN TER BEHANDELING.

a. Verslag over het afgeloopen Maatschappelijk jaar.
b. Verkiezing van vier Bestuursleden in plaats van de aftredende leden *Mr. H. Klein, A. R. J. Cranerus, H. Vaupel,* en *C. Vriesendorp.*

Namens de Direktie:
C. VRIESENDORP,
(920) *Secretaris.*

SPAARBANK.

Zitdagen 3 en 17 April.
(962)

Weder ontvangen:

PERZISCHE VRUCHTEN,

TAFEL ROZIJNEN in Kistjes.
SULTANAS idem.
AMANDELEN idem.
PRUIMEN idem.
DADELS idem.
HALWAR in Potjes.
WALNOTEN in zakjes van 100 tot 500.

BOMBAY UIJEN
in Mandjes.

Bij
(976) J. BROWN.

NEDERLANDSCHE LLYOD.

De ondergeteekenden maken bekend dat tot agenten zijn benoemd:
te Samarang de heeren B. Kopersmit & Co.
„ Sourabaija „ „ Fraser, Eaton & Co.
die bevoegd zijn tot het aannemen van posten tegen Zeegevaar.
(936) PAINE, STRICKER & Co.

W. J. Olland,

Horologiemaker, Noordwijk.

Ontvangen:

FRAAIJE PALISSANDERHOUTEN

MUZYK DOOZEN,

Spelende 8 Airs zuiver en zwaar van Toon. (903)

TOKO ESMIOL.

Pas Ontvangen:

VERSCHE BOMBAY UIJEN.
(972)

Pas Ontvangen:

een factuur superieure

CHAMPAGNE,

van het welbekende merk

LELEGARD & Co.,

waaronder:

Impérial Champagne.

(983) GEBRS. BEIJNON.

Handel in gouden en zilveren Muntspeciën en verwisseling kantoor van

J. SPEET,

Groote Rivier bij de Javasche Bank.

Thans zijn voorhanden:

GOUDEN MUNTSOORTEN,

GOUDEN WILLEMS, OUDE en NIEUWE GOUDEN DUKATEN.
GOUDEN NAPOLEONS van *Honderd, Veertig, Twintig, Tien* en *Vijf Francs.*
Heele, Halve, Kwart en Achtste GOUDEN MATTEN.
AMERIKAANSCHE GOUDEN STUKKEN van *Twintig, Tien, Vijf, Twee en een half* en *Een Dollar.*
ENGELSCHE en AUSTRALIE GOUDEN SOVEREIGNS.

ZILVEREN SPECIEN.

MEXICAANSCHE DOLLARS (Spaanschemat Boeroeng).
SPAANSCHE DOLLARS (Spaanschemat Tiang).
STUKKEN van 5 francs.
OUDE SICCA ROPIJEN.

Alle soorten van GOUDEN en ZILVEREN SPECIEN worden ten zijnen kantore in verwisseling aangenomen tegen *Indisch Courant.*
(960)

Pas Ontpakt:

Een factuur prachtige

BRONZEN STATUETTEN,

van 2½ hoog,

bij
ÔLISLAEGER,
(961) *Juwelier. — Rijswijk.*

Bij de ondergeteekenden is steeds verkrijgbaar het reeds gunstig, doch nog niet algemeen genoeg bekende

GEZONDHEIDS FLANEL,

hetwelk van de Fijnste en Zuiverste Merino-Wol vervaardigd wordt. Het krimpt niet en behoudt tot het laatst zijne voortreffelijke hoedanigheid. Bovenal is het aan te bevelen voor zwakke kinderen en vrouwen, en verkieslijk boven het nog veel gebruikt wordende

SAKSISCH FLANEL

dat voor dit klimaat te zwaar is. Deze laatstgenoemde soort wordt buitendien door het gebruik hard, overprikkelt de huid, en veroorzaakt daardoor ongesteldheden.
(940) GEBRS. ROSELJE en Co.

Versche

GROENTENZADEN,

verkrijgbaar tegen inzending van ***f* 10,—** per pak, in blik ***f* 11,—**

bij
(930) GÖRING & Co.

Ontvangen:

SUPERIEURE ENGELSCHE SCHEERMESSEN,

ZAK- en PENNEMESSEN, BORDUURETUIS, Ivoren POTLOODEN met pen en pennemes. Gouden hemden mouw-KNOOPJES, dubbele TOONEEL- en ZEEKIJKERS, patent hang- en LADESLOOTJES, LETTERSLOTEN.
(989) JOHN PRYCE & Co.

ALLSOPP PALE ALE,

in kruiken,

bij
(994) ABEELEN, DENNISON & Co.

MAISON N. PASCAL,

Noordwijk

a **l'honneur** de prevenir le **Public,** qu'elle vient de recevoir directement de ***Paris,*** par le navire ***Paul Johan,***

UN GRAND ASSORTIMENT

CHAUSSURES,

première qualité.

pour DAMES, MESSIEURS et ENFANTS.
Souliers avec des BOUCLES pour BAL et Souliers pour la ville assortis.
(959)

Verloren!

Een witte POEDEL, halfgeschoren, luisterende naar den naam ***Cadeau.*** De vinder wordt vriendelijk verzocht denzelven terug te bezorgen tegen goede belooning bij den Heer HARTING op Noordwijk.
(912)

Verloren:

Een Schotsche Terrier teef, geelachtig wit ruig van haar.

De vinder, die op eene goede belooning kan rekenen, wordt verzocht dezelve terug te bezorgen op Kramat bij
(979) W. SUERMONDT. W.Zn.

Voor de Suikerfabriek **PETJANGAAN,** in de Residentie ***Japara,*** is benoodigd een

BEKWAAM MACHINIST,

voorzien van ***goede getuigschriften*** van ***bekwaamheid*** en ***ijver.***

Hierop reflecteerenden gelieven zich met ***franco*** brieven te adresseren aan den eigenaar aldaar
(956) H. F. MORBOTTER.

Wordt Gevraagd:

Een bekwaam

BOEKHOUDER,

tevens vertrouwd met de **Hollandsche** en **Fransche** Correspondentie.

Nadere inlichtingen bij den uitgever van dit blad.
(969)

Bij eene familie op eene der hoofdplaatsen van Java wordt verlangd eene

GOUVERNANTE,

de vereischten bezittende tot het geven van onderwijs en dat wat tot eene beschaafde opvoeding van Meisjes behoort, zoomede van les op de Piano; verder

EENE BONNE,

voor het toezigt van jongere kinderen.

Hierop reflecterende adressere men zich aan de uitgevers van dit Blad onder [illegible]

Debiteuren en Crediteuren van den ondergeteekende, worden vriendelijk verzocht, betaling en opgaven te doen. T. B. IHNEN.
BATAVIA, 23 Maart 1861. (930)

Een ***Jongmensch,*** die in de stad werkzaam is, zoekt ***inwoning*** bij eene familie.
Adres Letter A, bureau Java-Bode. (933)

Iemand over eenig **Kapitaal** kunnende beschikken, bied zich aan als ***Associé*** in de eene of andere Handelsonderneming.

Brieven *franco* onder initialen L. Z. bureau *Java-Bode.* (897)

De Ondergeteekende, namens de eigenaresse, biedt te KOOP aan het

Hôtel de Bellevue te Buitenzorg,

met Inventaris en daaraan verbondene Wagenverhuurderij, de Particuliere Post-wagen onderneming tusschen Batavia en Buitenzorg, met alle daartoe behoorende Paarden, Reisrijtuigen, Omnibussen, Stallingen, enz., benevens de te Batavia staande Gebouwen op Weltevreden naast de Post.

Nadere informatien verkrijgbaar ten zijnen Kantore.
(973) E. 's JACOB.

Te koop:

HET HUIS

gelegen op

BIDARA-TJINA,

en toebehoorende aan den Heer ***Mr. F. H. E. Schusler;*** met fraaije en zeer schoon staande VANILLE aanplantingen.

Informatien te bekomen bij
(986) [illegible] & Co.

Wordt te Koop gevraagd:

Een goed gedresseerd OVERWALSCH RIJPAARD, minsten hoog 4 voet en 9 dm.
Een mak goed gedresseerd OVERWALSCH DAMES RIJPAARD.
Adres den Boekhandelaar *H. M. van Dorp.* (931)

EEN HUIS

TE KOOP te *Bidara Tjina,* thans bewoond door den Heer **Pool.**

Te bevragen bij ZwEd. of bij
(911) J. BROWN.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 27 Maart 1861, No. 25.

EXTRAKT *uit het Register der besluiten van den Gouverneur Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, den 18den Maart 1861. (No. 70.)
(Staatsblad no. 11.)

Gelezen, enz.
Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:
Eerstelijk: enz.
Ten Vierde: Te bepalen:
dat de krachtens art. 20 van het reglement op het pandelingschap, staatsblad 1859, no. 43, te ontvangen gelden, overeenkomstig art. 10 der algemeene bepalingen omtrent de verantwoordelijkheid der ambtenaren, met de administratie van 's lands gelden en goederen belast, staatsblad 1820, no. 15, vóór of op het einde van elke maand in 's lands kas zullen worden gestort, en dat, tot justifikatie der gedane stortingen, aan de Algemeene Rekenkamer zal worden ingezonden een geauthentiseerd zesmaandelijksch afschrift van het register der pandelingen, voorgeschreven bij art. 3 van gezegd reglement op het pandelingschap, onder de datums van 30 Junij en 3 December van elk jaar, zullende bij dat afschrift in de kolom Aanmerkingen achter iedere in- of overschrijving moeten worden bekend gesteld of daarvan afschrift of extrakt aan den schuldeischer is verleend of niet.
Ten vijfde: Te bepalen:
dat de ambtenaren, aan wie is opgedragen de inschrijving van pandelingen in het register, voorgeschreven bij art. 3 van het reglement in staatsblad 1859, no. 43, voor de daaraan verbonden werkzaamheden en kosten van schrijfbehoeften zullen genieten, te rekenen voor Celebes en onderhoorigheden van af 27 Maart 1860, en voor andere gewesten van af de in werking brenging van gezegd reglement, de helft van het regt voor in-, af- of overschrijvingen, en voor het verleenen van afschriften of extrakten;
dat de te dezer zake uit 's lands kas gedaan wordende betalingen, voor zoo veel het jaar 1861 en vroeger betreft, zullen geaffekteerd worden op de fondsen onder het XIII hoofdstuk der begrooting van 1860 en 1861 uitgetrokken voor » Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden;"
dat de stortingen ter zake van gepercipieerd regt van inschrijvingen voor afgifte van afschrift of extrakt, voor zooveel 1861 en vroeger betreft, bij de kasverantwoordingen moeten worden verhandeld onder het hoofd » Diverse Inkomsten " (V. hoofdstuk) en die, welke in 1862 en later worden ontvangen, onder het hoofd Registratie regt van pandelingen, (V. hoofdstuk);
dat de uitkeering uit 's lands kas van de helft daarvan tot belooning en goedmaking der kosten van schrijfbehoeften van 1862 en later behoort te worden afgeschreven onder het hoofd » Kosten op het registratieregt van pandelingen, " (VII hoofdstuk, A Financien, der begrooting van uitgaven).
Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

BUITENZORG, den 19den Maart 1861. (No 27).
(Staatsblad no. 12.)

Gelezen de missive van den Minister van Marine, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Kolonien, van 8 Januarij 1861, litt. C, no. 44/34;
Is goedgevonden en verstaan:
Krachtens magtiging des Konings te bevelen, dat de artikelen 3, 21 en 24, van het reglement voor de militaire geneeskundige dienst in Nederlandsch Indie (staatsblad 1849, no. 14), zullen worden gelezen, als volgt:
Art. 3. »Het bestuur over de militaire geneeskundige dienst is » opgedragen aan een chef, onder den titel van chef over de ge- » neeskundige dienst.
» Aan hem zijn toegevoegd een dirigerende officier van gezond- » heid der 2de klasse en een officier van gezondheid der 2de klasse.
» De eerstgenoemde is tevens bestemd om bij tijdelijke afwezig- » heid van den chef, het gewoon beheer van zaken uit te oefenen. Hij » zal dan echter geene veranderingen mogen maken of voorstellen » doen, betreffende zaken en personeel, dan bij onvermijdelijken » drang van omstandigheden, en verpligt wezen eene gestadige brief- » wisseling met den chef te onderhouden.
Art. 21. » In de drie militaire afdeelingen op Java, ter Suma- » tra's Westkust en in de Moluksche-eilanden wordt de direktie en » het toezigt over de geneeskundige dienst opgedragen aan dirige- » rende officieren van gezondheid.
» Die van de 1ste klasse zullen geplaatst zijn in de 1ste en 2de » militaire afdeeling op Java.
» Op de overige buitenposten wordt die direktie en dat toezigt » opgedragen aan officieren van gezondheid der 1ste en 2de klasse.
Art. De dirigerende officieren van gezondheid ter Sumatra's » Westkust en in de Moluksche-eilanden houden jaarlijks eene in- » spektie, wanneer de omstandigheden, ter beoordeeling van den » kommandant der troepen aldaar, zulks niet verhinderen.
» Op de overige buitenposten, Sumatra's Westkust en de Moluk- » sche-eilanden uitgezonderd, worden die inspektiën gehouden door » een dirigerenden officier van gezondheid der 2de klasse, onder » den titel van: Inspekteur der Hospitalen."
Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

BUITENZORG, den 20sten Maart 1861. (No. 16.)
(Staatsblad no. 13.)

Gelezen, enz.
Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:
Eerstelijk: Te bepalen, dat het Chineesch bestuur te Buitenzorg zal bestaan uit:
een kapitein en
twee luitenants.
Ten Tweede: enz.
Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien van 17 November 1860, La. A, No. 2, is aan den Oost-Indischen ambtenaar met verlof in Nederland H. J. van der Plas, laatstelijk president der weeskamer te Batavia, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Bij Koninklijk besluit van 25 Januarij 1881 no. 60 zijn benoemd tot ridders der orde van den Nederlandschen Leeuw de heeren:
N. Baron Gansneb genaamd Tengnagel, gepensioneerd kapitein-luitenant-ter-zee bij het sedentaire zeewezen in Indie, laatstelijk chef van het beheer over de Gouvernements schoeners en kruisbooten aldaar, thans in Nederland.
C. C. W. Mandt, officier van gezondheid der tweede klasse, geplaatst aan het hoofd van het bad-etablissement te Plantoengang (Samarang.)
F. J. H. Baijer, Opzigter en bestuurder van de fabriek de Volharding te Soerabaija.
C. F. W. Wiggers van Kerchem, koopman te Batavia.
J. C. R. Steinmetz, luitenant-kolonel der genie bij het leger in Nederlandsch-Indie, en
J. N. Kuijp, kapitein ter zee bij het sedentaire zeewezen in Indie en direkteur van het marine établissement te Soerabaija.

Civiel Departement.

Ontslagen:
Op zijn verzoek, eervol uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen de resident van Madioen, H. Kleijn van de Poll.

Benoemd:
Tot adsistent van Bondowasso, residentie Bezoeki, tevens [illegible] ter aldaar, de adsistent-resident van Tjiringin, residentie [illegible], P. M. van Lagen.
Tot adsistent-resident van Tjiringin, residentie Bantam, tevens [illegible] demeester aldaar, de adsistent-resident van Bondowosso, residentie Bezoeki, J. W. van Rijck.
Tot adsistent resident van Panaroekan (Bezoeki), tevens [illegible] ter aldaar, de adsistent-resident belast met de leiding der proefneming met de kultuur en bereidingswijze [illegible] in de residentie Banjoemaas, gelijk die in de residentie Djokjokarta gevolgd wordt, G. van Beest Holle.
Tot kommies op het adsistent-residentie-kantoor te Malang (residentie Pasoeroean), de derde kommies op het residentie-kantoor te Muntok (residentie Banka), J. Kieffer.

BIJ DE SUBKOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE MAGELANG (RESIDENTIE KADOE).

Ontslagen:
Eervol, wegens vertrek, als lid, jhr. mr. O. E. van Nispen, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten.

Benoemd:
Tot lid, de sekretaris dier residentie F. C. A. Jeekel.

Militair Departement.

Ontslagen:
Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der infanterie L. C. C. Cock van Oijen.

Verleend:
Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der genie en sappeurs, M. A. van Walchren.

Bevorderd:
Tot majoor bij het 17de bataillon (Fort de Kock), de kapitein J. H. Donleben, van het 7de bataillon.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Overgeplaatst:
Bij de geneeskundige dienst ter Sumatra's Westkust en onderhoorigheden, de officier van gezondheid der tweede klasse J. R. Hessig, thans bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Banjoemaas.
Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Banjoemaas de officier van gezondheid der tweede klasse O. Brummer, thans bij het groot militair hospitaal te Weltevreden.

Benoemd:
BIJ HET KORPS GENIE EN SAPPEURS.
Tot majoor, onder direkteur der genie ter Sumatra's Westkust en onderhoorigheden, de kapitein L. H. Deeleman, van het korps.

Goedgekeurd:
Dat door het Militair Departement:

BIJ DE INFANTERIE.

Zijn geplaatst:
Bij het 4de bataillon, de tweede luitenants H. J. Schwartz en P. J. Miltenburg.
Bij het 7de bataillon, de tweede luitenant H. M. A. Boers, allen onlangs uit Nederland aangekomen.
Bij het 10de bataillon, de kapiteins F. G. Pfeiffer en P. Peereboom, en de eerste luitenant F. A. Schiebelhout, allen onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.
Bij het garnizoens-bataillon der tweede militaire afdeeling op Java de tweede luitenant H. K. A. Beekhuis, onlangs uit Nederland aangekomen.
Bij het garnizoens bataillon van Banka, de kapitein W. F. F. van Heemskerck, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Zijn overgeplaatst:
Bij het 1ste bataillon, de kapitein C. P. Frantzmann van het 10de bataillon.
Bij het 3de bataillon, de tweede luitenant J. F. G. Slors van het garnizoens-bataillon der Westerafdeeling van Borneo.
Bij het 7de bataillon, de kapitein J. H. Donleben, van het garnizoens-bataillon der eerste militaire afdeeling op Java.
Bij het 8ste bataillon, de kapitein W. C. A. van der Hucht, van het garnizoens-bataillon van Banka.
Bij het 11de bataillon, de eerste luitenants H. H. van Valkenburg, van het garnizoens bataillon van Palembang en J. L. B. Granpré Molière, van het 15de bataillon.
Bij het 12de bataillon, de kapitein J. J. G. Sterke, van het 9de bataillon, en de eerste luitenant C. B. A. van Deutekom, van de garnizoens-kompagnie van Timor en onderhoorigheden.
Bij het 14de bataillon, de kapitein C. J. Schindler, van het garnizoens-bataillon der Wester afdeeling van Borneo, en de tweede luitenant C. C. P. Steinmetz, van het 1ste bataillon.
Bij het 15de bataillon, de eerste luitenant L. M. H. J. Barkeij, van het 11de bataillon.
Bij het 17de bataillon, de eerste luitenant H. M. Wagner, van het 15de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon der eerste militaire afdeeling op Java, de kapitein J. F. Backerus, van het 12de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon der Lampongsche distrikten, de eerste luitenants A. H. van Aalst en E. P. van der Swaagh, beiden van het 4de bataillon.
Bij de garnizoens-kompagnie van Timor en onderhoorigheden, de eerste luitenant F. J. W. Mekern, van het 12de bataillon.

Marine Departement.

Ontslagen:
Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de modelbewaarder, tevens werkzaam op het bureau van den direkteur der fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija, J. A. Krahmer.

Verleend:
Een tweejarig verlof naar Nederland wegens ziekte, aan den ingenieur der eerste klasse voor het vak van scheepsbouw in Nederlandsch-Indie K. F. C. Portengen.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

Op Zaturdag den 6den April e. k. zullen postpakketten worden gesloten voor:

Makasser, Timor-Koepang, Delhi en de Molukken.

te verzenden met een der stoombooten van *W. Cores de Vries.*
De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te *Weltevreden* tot 's middags 3 uren, in de stad tot 4 uren.

Op Zondag den 7den April e. k. zullen postpakketten worden gesloten voor

Billiton, Pontianak en Singkawang.

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*
De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden des avonds om 5 uur, in de stad tot 4 uur.

Naar aanleiding van het bepaalde bij art. 2 der publikatie van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, in dato 16 Julij 1851, opgenomen in de Javasche Courant van den 19den daaraanvolgende, brengt de direkteur van financien, ter kennis van het algemeen, dat het bedrag der onder ultimo Februarij jl. in wandeling zijnde recepissen was ƒ 5,441,300 en dat tot waarborg daarvan zijn afgezonderd ƒ 1,239,620 aan zilveren munt, en ƒ 1,219,795, aan koperen munt, of ƒ 2,981,885 minder dan voor de in omloop zijnde recepissen moest zijn gedeponeerd, hetgeen een gevolg is van de naar Nederland tot vermunting gedane verzendingen van koperen munt, en van beyolene, doch nog niet bewerkstelligde mutatiën bij sommige der depôts.

De Assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia noodigt de ingezetenen dezer hoofdplaats uit, om de hekken en muren hunner erven en gebouwen die langs de groote wegen geplaatst zijn, binnen den tijd van 30 dagen gerekend van den 15den April a. s., behoorlijk te doen witten en herstellen.

Hij vertrouwt, dat een ieder zich zal beijveren, om aan deze uitnoodiging te voldoen, zonder dat het noodig zij te herinneren aan de boeten, waarmede de ingezetenen ingeval vannalatigheid of verzuim worden bedreigd.

Met teruggigt op de advertentie, voorkomende in de Javasche courant van den 14den December 1859 no. 100, vestigt de assistent-resident voor de policie andermaal de aandacht der ingezetenen op de wenschelijkheid, om geene bediendeh in dienst te nemen, die niet voorzien zijn van een behoorlijk kampongbriefje, alsmede van een bewijs van ontslag van hunnen vorigen meester, en om hen die zonder zoodanige bewijzen hunne diensten komen aanbieden, ter verzekering van hunne identiteit en goed gedrag, naar een der onderschouten te zenden.

Op deze eenvoudige wijze zullen niet alleen belanghebbenden gevrijwaard worden tegen het stafleloos wegloopen hunner bedienden en het opvorderen van anderen door de policie, maar zal tevens krachtdadig worden medegewerkt tot handhaving eener goede policie en tot opsporing van vele kleine huis-diefstallen waarvan de daders thans door de gemakkelijkheid, waarmede zij schier overal in dienst worden genomen, niet zelden aan de nasporingen der policie ontsnappen.

Er bestaat gelegenheid tot plaatsing van een klerk op het residentie-kantoor te Patti, tevens griffier bij de landraden te Patti en Koedoes, waaraan een vast traktement van *f* 120 's maands verbonden is.

Degenen, die daarvoor wenschen in aanmerking te komen, worden uitgenoodigd bij gefrankeerde adressen zich aan te melden onder overlegging van een gewaarmerkten dienststaat en van getuigschriften aan den resident van Japara.

Huiskollekte ten behoeve van de R. C. armen te Batavia.

De gewone huiskollekte ten behoeve van de R. C. armen te Batavia zal gehouden worden op donderdag den 28 Maart 1861 en volgende dagen.

Het R. C. kerk en armbestuur te Batavia,
H. van der Grinten,
President.
C. van den Muijsenberg,
Secretaris.

VENDUTIEN.

Donderdag 28 Maart, voor het woonhuis van den heer Uhlenbeck, door Cassalette & Co.

en

Voor het kommissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.

Vrijdag 29 Maart, voor het woonhuis van den heer Brondgeest door Gebrs. Roselje & Co.

en

Voor het kommissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

Zaterdag 30 Maart, Pandgoederen,

Dingsdag 2 April, voor het woonhuis van den heer Schiebelhout, door van Riet & ter Gouw.

en

Houtvendutie door John Pryce & Co.

Woensdag 3 April, voor het woonhuis van den heer Voute, door Gebrs. Roselje & Co.

en

Voor het kommissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 23 TOT 26 MAART.

MARINE HOTEL. P. Koning, van de Reede. — C. Ingermsh, van Rotterdam. — H. P. H. Dumoulin Stoltenberg, van Idem. — A. Tannay, van Samarang.

JAVA HOTEL. Von Reding, van Petersburg. — Antipenco, van Idem. — G. A. Hogenraad, van Madioen. — A. Rozenraad, van Willem I. — L. D. Langenberg, van Samarang. — V. Sommer, van Melbourne.

HOTEL DES INDES. Tien Russische officieren, van Rusland. — Bath, van Singapore. — Alberts, van de Reede. — C. van Heel en familie, van Singapore. — I. de Haas, van Onrust. — Dunlop, van Batavia. — Kaula, van Samarang. — Schonke, van Idem.

HOTEL WILLEM II. A. Boschort en echtgenoot, van Onrust. — L. D. van Greuningen, van de Reede. — Marchand, van Idem.

Vertrekkende Personen.

Mr. Voute en gezin. — H. Loust.

De uitvoer van Zilveren munt naar Singapore.

La valeur de l'argent consiste dans la quantité des choses quil peut acheter; en consequence vingt francs valent beancoup plus à cent lieues de Paris qu'à Paris.

J. B. SAIJ.

Bij de regeling van het Indisch muntwezen is tot stand-penning gekozen de zilveren gulden van juist dezelfde gehalte als de Nederlandsche, te weten 9,45 wigtjes fijn zilver.

Tot de inwerking brenging van dit muntstelsel is de in Nederland geslagen specie naar Indie overgevoerd, daarvoor wordt betaald *vracht en assurantie*, terwijl bovendien ontstaat eene *rente*-derving gedurende den tijd voor den overvoer benoodigd. Zoodra echter de zilveren specie in Indie is in omloop gebragt, ziet men ze wederom wegvloeijen naar Britsch-Indie, alwaar ze wordt opgekocht ter overmunting in *ropijen* en betaald met wissels op Europa.

Men vraagt: stelt de betaling dezer *vracht* en *assurantie* en de derving dezer *rente* een verlies daar voor den staat, en wat behoort gedaan te worden ter voorkoming van voortdurenden zilver-uitvoer naar Britsch-Indie?

Ter beantwoording dezer tweeledige vraag is het noodig zich te herinneren dat geld is koopwaar als elke andere, en dus *geene vaste* waarde heeft; dat deze waarde alleen wordt uitgedrukt door de hoeveelheid van iedere koopwaar, die men daarvoor in ruiling ontvangt, en dat deze meerdere of mindere hoeveelheid wederom afhankelijk is van de meerdere of mindere *vraag* naar en *aanbod* van het artikel, omtrent welks waarde sprake is.

Wanneer de Staat nu een klomp metaal, houdende 9.45 wigtjes fijn zilver (welke klomp na gestempeld te zijn in onze taal den naam draagt van *gulden*) naar Indie verzendt, dan vallen daarop ter zake van *vracht assurantie en renteverlies*, onkosten, waarvan het gezamenlijk bedrag geschat wordt op 4 à 5 centen per gulden; aangenomen dat *renteverlies* bij de bepaling der innerlijke gehalte van muntstukken, tijdens de regeling van een muntstelsel, in aanmerking kan komen, hetgeen hier buiten beschouwing blijft.

De vraag nu of deze onkosten behooren te worden aangemerkt als verlies, hangt geheel of van de hoeveelheid koopwaar welke daarvoor in Indie in ruiling gegeven wordt.

Geeft men in Indie voor den gulden evenveel koopwaar, als men daarvoor in Nederland zoude gegeven hebben, dan zeer zeker zijn de onkosten van vervoer als *verlies* te beschouwen.

Immers hij die in Nederland een baal lijnwaden voor *f* 1000 koopt, herwaarts zendt, en hier weder voor *f* 1000, realiseert, beschouwt teregt het bedrag van vracht, assurantie en renteverloop als geleden verlies.

Maar als men voor den herwaarts overgevoerden gulden of voor de verscheepte baal lijnwaden, hier *meer* koopwaar erlangt, dan in Nederland, dan hechten zich de onkosten van overvoer als meerdere waarde aan den gulden, en aan de baal lijnwaden, en dan zijn die onkosten *geen verlies*.

Dit nu geschiedt zoodra als de vraag naar het artikel grooter is dan het aanbod om aan de vraag te voldoen.

En zoo is het inderdaad met den gulden in Nederlandsch-Indie gesteld; deze is in Indie *meer* waard dan in Europa, omdat in Indie de vraag naar zilver grooter is dan de aanvoer.

Dien ten gevolge kan de staat in Indie voor *dezelfde hoeveelheid fijn zilver* meer goed en meer diensten in ruil bekomen dan in Nederland. Het Bataviaasch Handelsblad zegt dan ook teregt, dat de meerdere waarde bestaat in de kosten van vracht, assurantie en renteverlies.

De meerdere waarde des guldens in Indie is dus niet het gevolg dat hij *te veel* zilver bevat, maar hangt uitsluitend af van de on-evenredigheid tusschen vraag en aanbod, tusschen behoefte en voorraad. Bestond er in Indie een gelijk aanbod en een gelijke voorraad van zilver als in Europa, alsdan zou de gulden hier evenveel waarde hebben als daar, *ongeacht* vracht, assurantie en renteverlies.

De oorzaken nu welke in Indie ten aanzien van zilver vraag en aanbod regelen, moeten gezocht worden in de ontzaggelijke ontwikkeling des handels gedurende de laatste jaren; de grenzen der wereldmarkt zijn meer en meer verruimd, en bijna het geheele vaste land van Azie is binnen haren werkkring opgenomen. Het regtstreeksch en noodzakelijk gevolg dat daaruit voortvloeit, bestaat in de bijna onverzadelijke behoefte naar het *wereldruilmiddel zilver*, welke zich vooral in China en Bengalen doet gevoelen, en waaraan, in weerwil der voortdurende en verbazende aanvoeren slechts in betrekkelijk geringe mate kan worden voldaan.

Het gevolg hiervan is dat zoodra in Indie eene zilver-circulatie wordt ingevoerd, dat wil zeggen, zoodra op de Indische markt het zoo zeer gewilde handelsartikel *zilver* wordt aangebragt, zich onmiddelijk koopers opdoen tegen prijzen, welke geregeld worden door vraag en aanbod, of behoefte en voorraad. De koopers zijn de Britsche-Indische handelaren, en de koopsommen waarmede betaald wordt, bestaan in wissels op Europa tegen eene koers ongeveer gelijkstaande aan de Indische marktwaarde van den zilveren gulden.

En zoo vloeit het zilver weg, en zal het steeds verdwijnen, zoolang dezelfde koopers tegen dezelfde prijzen aan de markt blijven.

Wil nu het Nederlandsch-Indisch Gouvernement de zilver-circulatie in onze bezittingen in wezen houden en den handel bewaren voor de nadeelen, welke voortvloeijen uit het voortdurend en ongeregeld wegstroomen van het circulerend medium, dat wil zeggen: wil het houder blijven van het zilver, dan moet het in concurrentie met de overige koopers aan de markt verschijnen en een prijs bieden minstens gelijkstaande aan den hunnen, onder aftrek echter der kosten van remise naar Singapore.

En dat doet het Gouvernement; het koopt zooveel mogelijk zilveren specie, en betaalt even als zijne concurrenten met wissels op Europa; doch de geldbehoefte van het Gouvernement heeft een grens, van daar dat op deze wijze de concurrentie niet kan worden volgehouden, en het zilver ondanks dezen opkoop blijft wegstroomen.

Om alzoo met goed gevolg mededinger te kunnen blijven, moet het Gouvernement bij gebreke van genoegzamen voorraad van en vraag naar wissels, met andere handelsartikelen ter markt komen, en dit zijn de zoogenaamde Gouvernements-producten; dit is het *geld* waarmede het zilver moet gekocht worden — en men mag zich overtuigd houden — de zilver-circulatie zal in leven blijven.

Wij weten het, wij hebben hier voor Nederland eene zeer teedere snaar aangeroerd, wij grijpen daarmede in het stelsel van bestuur der kolonie, en wij zetten den voet op het gebied van verkregene regten der Nederlandsche Handelmaatschappij — maar wij weten ook dat daarom de waarheid niet veranderd worden kan.

Het Handelsblad geeft een anderen raad, en zegt: »Het zilvergehalte der Nederlandsch-Indische munt moet *verminderd* worden met 4 à 5°/₀, en zij dus worden teruggebragt tot de zuivere waarde, die zij vertegenwoordigt.«

Denken wij ons deze stelling in de uitvoering.

Nederland geve dan aan zijne kolonie guldens, welke in stede van 9.45 wigtjes fijn zilver, zooveel minder allooi hebben, dat hare waarde in stede van 100 cents, in Nederland slechts 95 cents bedraagt; deze guldens worden dan met eene vervoerkoste van 5°/₀ van Indië overgebragt, en zullen dan hier, zoo redeneert men, eene waarde hebben van 100 cents Nederlandsch, en *daarna* zal geene uitvoer van aanbelang te vreezen zijn.

Wij zullen het *ongepaste* voorbijgaan, er in gelegen dat moederland en kolonie ten aanzien van het muntstelsel, met twee maten gemeten worden — wij zullen al verder het stilzwijgen bewaren over de dubbele beteekenis welke door zulk een allooi-verschil aan het woord *gulden* gegeven wordt, — maar wij zullen onderzoeken of daardoor de Nederlandsch-Indische met den Nederlandschen gulden worde gelijk gemaakt.

De remise naar Europa geschiedt op tweeërlei wijzen, of in natura of in wissel.

Heeft de remise van b. v. *f* 100 in natura plaats, dan komt de remittent in Nederland ter markt met 100 stukken zilver, welke hem door den staat zijn toegeteld en toegerekend voor 100 guldens *van gelijke waarde als de Nederlandsche;* en echter zal hij daarvoor in Nederland slechts 95 guldens erlangen, omdat in *zijne* 100 stukken geld niet meer zilver zit dan in de 95 stukken Nederlandsch geld.

Heeft de remise plaats per wissel, wat zal dan geschieden?

Ten einde deze vraag behoorlijk te beantwoorden herinneren wij dat de basis van den wisselkoers gelegen is in de gelijkheid der hoeveelheid fijn metaal, welke in de muntsoorten van twee plaatsen gevonden wordt. De betrekking namelijk van het metaalfijn der munt van twee plaatsen wordt naauwkeurig onderzocht, en daarna uitgedrukt door den *pari-wisselkoers*, en deze zoude alzoo onderwerpelijk behooren te worden genoteerd met 95, dat wil zeggen, dat afgescheiden van de overige invloeden op den koers, deze steeds 5°/₀ in het nadeel zoude zijn van den houder der onwigtige (verzwakte) Indische guldens.

Slotsom is, dat de toepassing dezer muntverzwakking voor den houder ontwijfelbaar verlies oplevert bij alle remises voor Europa, en dat zij gevolgelijk ook dan zelfs veroordeeling verdient, al ware zij een middel om in Nederlandsch-Indië de zilver-circulatie te bestendigen.

Het muntstelsel behoort voorzeker bij den ingewikkelden toestand des handels, vooral in onze Bezittingen, tot de moeijelijkste vraagstukken op het gebied der staatsoeconomie; wij hebben daarvan slechts ééne zijde trachten in het licht te stellen. Het was ons voornemen aan te toonen dat het verminderen der zilvergehalte onzer guldens als middel om in het bezit te blijven eener zilvercirculatie, veroordeeling verdient, dat onder de bestaande voorwaarden het behoud daarvan onmogelijk is, en eindelijk dat het eenig wettig en door eene gezonde staathuishoudkunde voorgeschreven middel om bij voortduring meester te blijven van het zilver, bestaat in het ter markte brengen onzer stapelproducten in Indië-zelf.

Tot de verwezenlijking daarvan streve ieder, wien het welzijn van Nederlandsch-Indië ter harte gaat.

ALPHA.

BATAVIA.

De *mail sluit den 2den April* a. s.

De stand van het rijstgewas op Java was volgens de Javasche Courant van jl. Zaturdag als volgt:

Zeer gunstig: In het Z. en O. kwartier van Batavia, Westkwartier over het algemeen *zeer goed*; Buitenzorg, Krawang, Preanger Regentschappen.

Uitmuntend: In Pekalongan.

Gunstig over het algemeen: In Cheribon, Tagal, Samarang, Japara, Soerabaija, Pasoeroean, Bezoeki, Djokdjokarta, Madioen, Kediri en op Madura.

Vrij gunstig: In Bantam, Rembang, Banjoewangi en Patjitan.

In Bagelen zijn p.m. 22.000 bouws sawa door overstrooming vernield. Wat van het gewas gespaard is gebleven staat zeer gunstig.

In Kadoe is de stand van dit gewas over 't algemeen gunstig. In de distrikten Magelang en Bandongan hebben de sawa's veel van overstroomingen te lijden gehad.

Uit de residentie Banjoemaas waren deze maal geen opgaven ontvanger.

Den 24sten dezer is alhier ter reede gekomen Z. M. schroefstoomschip *Haarlemmermeir*, kommandant P. Koning, van Nederland.

Het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen heeft uitgegeven de 5e en 6e aflevering van het eerste deel der vierde serie van het *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde*. Deze aflevering bevat een *Nederlandsch en Sangi-manganitusch woordenlijstje van* J. G. F. Riedel; *Notice sur les Mantras, tribu sauvage de la peninsule Malaise*, par Bonie, missionnaire apostolique; en, behalve de Bestuursvergaderingen des Genootschaps, een *Reis naar de Kapoeas en Kahajan, in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, in de maanden Maart, April en Mei* 1859, door H. G. Maks, rondreizend civiel gezaghebber in de Groote en kleine Dajak. Dit laatste stuk was voor ons verreweg het belangrijkste en hebben wij daarom met het meeste genoegen gelezen, al hadden we den heer Maks hier en daar uitvoeriger en op andere plaatsen minder uitvoerig gewenscht.

Het koncert, gister avond ten voordeele der slagtoffers van den watersnood op Java gegeven, is niet door een zoo talrijk publiek bezocht, als wij ons hadden voorgesteld. Z. E. de Gouverneur-Generaal vereerde het met Hare tegenwoordigheid, zooals trouwens juist altoos het geval is, wanneer zij zich ter hoofdplaatse bevindt. Er waren — en zeer teregt — geene vrijkaartjes gegeven, gelijk anders geschiedt. In België is men nog strenger. Daar is, volgens de *l'Indépendance* een koncert gegeven ten voordeele der ongelukkigen in Nederland, waar ook van de werkende leden entrée gevraagd en bekomen is. Wij hebben eeu genoegelijken avond doorgebragt, en onzen amateurs — onder wie dames uit de hoogste standen der Maatschappij — en artistes hebben ruimschoots onzen dank verdiend, niet alleen voor wat zij ons ten beste gaven, maar ook omdat zij hunne goddelijke kunst dienstbaar hebben gemaakt aan de reinste menschelijke deugd: de liefde.

De bruto opbrengst bedraagt, naar wij vernemen, ruim *f* 1000,—

Men schrijft ons van Banda:

De verjaardag van Z. M. onzen geëerbiedigden Koning is hier den 19den Februarij feestelijk gevierd.

Des morgens te 7 uren was er parade van de schutterij en het garnizoen. Daarna werd te half negen eene godsdienstoefening gehouden, om 's hemels zegen voor den geliefden Monarch af te smeeken.

Te 10 uren verzamelden zich alle ambtenaren, de officieren der schutterij en van het garnizoen en de voornaamste ingezetenen in het residentiehuis en boden daar den Resident hunne gelukwenschen aan met 's Konings geboortedag, onder verzekering van hunne gehechtheid en trouw aan Z. M.

En des avonds te 8 uren werd de feestdag besloten met een luisterrijk bal en soupé door onzen waardigen Resident en zijne geachte echtgenoot gegeven.

Te middernacht stelde de Resident een feestdronk in op Z. M. den Koning, die door al de aanwezigen met geestdrift werd geledigd en te half vier scheidden de opgetogen gasten, maar de herinnering aan de genoegens van dien avond zal nog lang in het geheugen van Banda's ingezetenen blijven.

Samarang. — In den nacht van den 9den op den 10den Maart is, bij de bandjir in de Kali-Koeto, het nieuwe metselwerk aan de overzijde bij de towns-brug boven den stroom beschadigd geworden, met eene opening van 9 voet en ter breedte van cirka 9 ellen, terwijl beneden den stroom aan denzelfden overkant de bedijking, ter lengte van 32 ellen en ter diepte van 8 voeten is weggeslagen.

Madura. — In de laatste dagen der maand Februarij heeft in deze residentie ten gevolge van hevige regens een ongekende hooge waterstand geheerscht.

De groote weg in de negorij Sampang heeft 3 voeten onder water gestaan.

Wegen en bruggen hebben daardoor overal nog al geleden, zijnde bij de dessa Boenoet in het regentschap Madura de brug geheel weggeslagen.

Bij de dessa Aroesbaija, is het water tot op 4 voet op den grooten weg gestegen, en heeft verscheidene padi-velden vernield.

Te Pamakassan is de rivier, die langs de Kotta stroomt, bijna twintig voet gerezen, doch heeft, doordien zij nog al diep in het terrein is ingesneden, weinig schade aangerigt.

De hoeveelheid regen, aldaar gevallen gedurende den 20sten en 21sten Februarij, bedraagt 506 streepen, zijnde 1/4 van de geheele hoeveelheid regen in 1859 gevallen, welke 1806 streepen bedroeg. In 1860 was die hoeveelheid 1916 streepen.

Bezoeki. — In de eerste dagen van Maart zijn in deze residentie zware regens gevallen, zoodat verscheidene laag gelegene plaatsen, vooral in het zuidelijk gedeelte, onder geloopen, en de wegen hier en daar beschadigd zijn, terwijl de bruggen en duikers over het algemeen veel hebben geleden.

Soerakarta. — Volgens de afgeloopene opnamen hebben, behoudens de Europesche en Chinesche gemeenten omtrent welke later afzonderlijk berigt zal worden, bij den watersnood het leven verloren: ter hoofdplaats, 3 mannen, 6 vrouwen en 1 kind, in de verschillende regentschappen daar buiten 10 mannen, 1 vrouw en 1 kind; alzoo in het geheel 13 mannen, 7 vrouwen en 2 kinderen, 555 buffels, 85 runderen, 200 paarden, 297 schapen; terwijl boven en op eenige andere wijze, ten gevolge der overstrooming, voor hunne eigenaren tot dus verre verloren gingen: 168 buffels, 66 runderen, 19 paarden, 17 schapen. Verwoest en zwaar beschadigd zijn 4223 inlandsche huizingen van verschillenden aard en vernield ruim 2600 Javasche bouw's met padi. De toevoer van levensmiddelen bleef steeds in ruime mate aanhouden, ten gevolge waarvan zeer goede rijst tegen *f* 8,— per pikol verkrijgbaar was. De algemeene gezondheidstoestand kan allezins bevredigend genoemd worden.

Patjitan. — Ten vervolge van het voorkomende in ons nommer van den 9den Maart jl. zijn wij thans in staat gesteld het navolgende mede te deelen:

De op den 21sten en 22sten Februarij in dit gewest plaats gehad hebbende overstroomingen hebben aan den landbouw en de kultures een gevoeligen slag toegebragt. Verscheidene opgezetenen zijn daardoor van have en goed beroofd geworden. In het distrikt Patjitan hebben o. a. op onderscheidene plaatsen in het gebergte belangrijke aardstortingen plaats gevonden, ten gevolge waarvan 13630 koffijboomen, deels behoorende tot den nieuwen aanplant, zijn vernield geworden. Een 20 tal bouw's met padi beplante velden, is daardoor voor den rijstoogst verloren gegaan, terwijl in de vlakte 1400 klapperboomen en 580 bamboestruiken ontworteld en naar zee gedreven zijn. Een 300tal inlandsche woningen is ingestort en gedeeltelijk met den hevigen stroom weggevoerd, zijnde bij die gelegenheid eenig rundvee, zoo mede eene niet onbelangrijke hoeveelheid pluimvee, waaronder 6580 kippen, omgekomen. In het distrikt Semanten hebben op enkele plaatsen aardstortingen plaats gehad, waardoor vooral aan de nieuwe koffij-aanplantingen veel schade is toegebragt. Eene niet onbelangrijke hoeveelheid padi, die in de dessa's van genoemd distrikt voorhanden was, is ten gevolge van het instorten van de lombongs, waarin die rijst was opgeslagen, door den hevigen stroom medegesleept en alzoo verloren gegaan.

In het distrikt Pringkoekoe hebben eenige koffij-tuinen veel schade geleden, ten gevolge van het ontwortelen van eenige dadapboomen, die op de koffijboomen zijn neergevallen, waardoor de in bloei staande boomen voor een groot gedeelte van hunne vruchten zijn beroofd geworden; van den koffijoogst in dat distrikt is dientengevolge in dit jaar niet veel te verwachten.

Overigens zijn bij deze ramp, voor zoover bekend, in de assistent-residentie Patjitan geene menschen omgekomen.

Per telegraaf via Soerabaija zijn de volgende berigten ontvangen:

TIMOR (22 Februarij). — Koepang en de binnenlanden verkeerden in de beste rust en de gezondheidstoestand was voldoende.

BANDA (28 Februarij). — Niets bijzonders voorgevallen.

AMBON (2 Maart). — Behalve Waisamoe, waren al de in opstand geweest zijnde negorijen op Ceram in onderwerping gekomen.

TERNATE en MENADO (6 Maart). — De rust was ongestoord. Op Halmaheira heerschten de pokken, echter zonder epidemisch karakter.

MAKASSER (15 Maart). — De Soppengsche prins, Datoe Lampoela had een bezoek te Makasser afgelegd, met zijne vrouw en 200 volgelingen. De ambtenaar Bakkers is in Soppeng zeer goed ontvangen.

De uitreiking van het bekrachtigde met dat rijk gesloten traktaat had den 4den Februarij met de grootste plegtigheid plaats.

De strijd in Wadjoe was gestaakt.

Te Makasser was op den 4den Maart aangekomen een gezantschap van Boni, bestaande uit den kiesheer Aroe Tanette ri Awang en eenige hoofden, om nieuwjaarswenschen en geschenken aan te bieden. Tusschen den leeuvorst en den Toemilalang van Boni heerschte geene goede verstandhouding.

In Boni heerschte eenige onrust, ten gevolge van het gerucht, dat de Wadjoreezen Boni vijandelijk zouden willen bejegenen.

Op het berigt, dat te Soeranti, westwaarts van Makasser gelegen, 2 roovers-praauwen, bemand met 65 koppen, aanwezig waren, is de *Gedeh*, met een halve kompagnie infanterie aan boord, derwaarts gestoomd.

Op het eiland Pamandangan heeft de *Gedeh* eene kleine praauw aangetroffen, bemand met 11 koppen, waarvan zes gedood en 5 gevangen zijn genomen. Bovendien zijn nog praauwen en wapens buit gemaakt.

Later werden van Soeranti nog vier zeeroovers aangebragt, die zich schuil hadden gehouden.

Den 2den Maart werd de *Phoenix* met eene diplomatieke zending naar Bima gezonden, en tevens ter opsporing van zeeroovers langs de kust van Sumbawa en Flores. De *Reijnier Claeszen* is den 10den Maart van Makasser vertrokken tot het doen van een kruistogt langs de westkust van Celebes.

Op het Noorder eiland in de straat Saleijer strandde den 16den Februarij de Hamburger bark *Dido*, gezagvoerder Ipland, op reis van Singapore naar China. De equipage en een gedeelte der lading zijn gered, doch het schip verloren.

Het stoomschip *Reijnier Claeszen*, derwaarts gezonden bragt de bemanning naar Makasser over.

Den 13 Maart is op het rif Takabakang nabij Makasser gestrand de Nederlandsche schoener *Benin*, gezagvoerder Walter, van Rotterdam naar Makasser. Het stoomschip *Gedeh* was derwaarts gezonden, om hulp te verleenen; de equipage en passagiers waren gered, doch van de lading nog niets. Het schip moet als verloren beschouwd worden.

LAMPONGSCHE DISTRIKTEN. (Februarij). — De toestand des lands was gunstig, overal heerschte gewenschte orde en rust.

De sawah's en ladang's beloofden een goeden oogst. Op de meeste ladang's had men djagong tusschen de padi geplant.

In de afdeeling Semangka was de overbrenging van de koffijplantjes van de kweekbeddingen afgeloopen.

Den namiddag van den 16den Februarij deden hevige regenbuijen, vergezeld van noordwestenwinden, ter hoofdplaats de bamboezen kazerne en een bijna voltooid huis, staande op houten stijlen en met pannen dak, van den luitenant der Boeginezen, instorten. Daarbij bekwamen 5 inlandsche soldaten en eene inlandsche vrouw meer of min ernstige wonden.

Van de aan zee gelegene plaatsen der residentie kwamen ter hoofdplaats aan 11 praauwen en vertrokken derwaarts 17 vaartuigen.

Van Java en Palembang kwamen aan 30, naar Java en elders vertrokken 39 praauwen.

Gedurende de maand Februarij werden de volgende produkten en handelsartikelen in- en uitgevoerd, als:

Invoer: *f* 2000 aan zilver, 341 pikol rijst;

Uitvoer: *f* 18,833 aan zilver, 35 pikol gomelastiek, 182 pikol dammer, 100 pikol peper, 33 pikol kapas, 6600 stuks klappers.

Den 15den Februarij legde de resident R. Wijnen zijne betrekking neder. Ook van de zijde der inlandsche hoofden mogt hij bij die gelegenheid vele blijken van toegenegenheid ontvangen.

Het ontslagen hoofd van het landschap Ratei werd ter hoofdplaats opgebragt, omdat hij ten nadeele der bevolking geknoeid had. Vrees voor straf deed hem Telok-Betong verlaten.

Een paar maanden later werd zijne schuilplaats ontdekt door het hoofd van de kampong Anabrah, alwaar bij en nog 3 andere gevlugte misdadigers bijna in handen der politie geraakten.

Om zich daarover te wreken, hebben deze 4 vlugtelingen hunne schuilplaats in het bosch tijdig verlaten, en zich begeven in de nabijheid van de kampong Anabrah. Het hoofd van die kampong, uit de kampong Tambangan huiswaarts keerende, werd onverwachts door hen aangevallen en zwaar verwond.

Op zijn geschreeuw om hulp, kwam een ieder uit de kampong toesnellen, en slechts daaraan had deze inlander zijn behoud te danken.

Maatregelen zijn genomen, om de vier vlugtelingen in handen te krijgen.

In de maand Februarij waren afgemaakt:

13 tijgers, 31 rhinocerossen, 42 krokodillen, voor welk een en ander *f* 762 aan premiën waren uitbetaald.

(*Jav. Ct.*)

Pasoeroean, 15 Maart. Het in ons nommer van den 13 Maart jl. geannonceerde vertrek van den afgetreden Resident C. P. C. Steinmetz had gisteren morgen behalve de gewone ceremonien met de meeste plegtigheid plaats.

Behalve een geleide van onderscheidene Europesche en Inlandsche ambtenaren, suikerfabriekanten en andere ingezetenen dezer plaats, werd het rijtuig, waarin ZEdG. gezeten was, tot aan het eerste poststation op eene allersierlijkste wijze geëscorteerd door eene eerewacht van 22 Europesche ingezetenen, onder het kommandement van den Heer Graaf A. van Limburg Stirum.

Het afscheid dat daarop volgde, was meer dan treffend en op aller gelaat waren de onmiskenbaarste blijken, dat hier werd afscheid genomen voor velen niet alleen van een beminden Chef, maar in het algemeen van een hooggeachten belangeloozen en hartelijken vriend.

(*Pass. N. en Adv. Bl.*)

Makasser 19 Februarij. Bij gelegenheid van de Chinesche feesten en die van 's Konings verjaardag, waagden het zeker Batjo en Maliki, de eerste beschuldigd van roof van een meisje in het Tellosche en de laatste van moord te Maros, zich ter dezer hoofdplaats te vertoonen, het eerst werden zij gezien in de Passerstraat, van waar zij zich vervolgens naar de toptafel begaven, in hun gezelschap bevond zich zekere Sampara, zoon van Daeng Mulinkoong van Soding (Goa.)

Naauwelijks ontving de Heer Assistent Resident en Magistraat kennis van hun aanwezen alhier, door een der policiedienaars van Maros, die beiden zeer goed kende, of ZEdG. gaf onmiddelijk de noodige bevelen, om de misdadigers in arrest te nemen, met magtiging tevens geweld met geweld te keer te gaan.

Daarop begaf zich de djaksa met andere policiedienaars op weg om hem op te sporen, doch keerde onverrigter zake terug. Na lang zoeken echter, ontdekte men eindelijk op de hoogte van Pintoedoea, de bedoelde twee misdadigers, nog met Sampara en een volgeling; zij waren allen met krissen gewapend, terwijl de vierde bovendien eene lans bij zich had.

Dadelijk riep de hoofdoppasser beide personen bij hunne namen, zeggende: dat de djaksa hen spreken wilde.

In plaats dat Sampara buiten de zaak bleef, en niettegenstaande men hem reeds den raad gaf zich daarmede niet te bemoeijen, nam hij voor de meergemelde misdadigers het woord op, zeggende onder anderen: »evenmin als mijne voorouders, ben ik gewend kameraden te verlaten; en met hen (op de misdadigers wijzende) wil ik leven op sterven," voor dit gezegde heeft hij zwaar geboet.

Door de duizenden menschen, die zich op dat oogenblik in die straat bevonden, was het geen zaak hen al dadelijk te arresteren, immers vele slagtoffers zouden er dan voorzeker gevallen zijn. De policiedienaars volgden dus de sujetten op eenigen afstand. Op de hoogte van kompong Wadjo gekomen, werd de gelegenheid voor de arrestatie gunstig en wilde men reeds die zonder geweld uitvoeren, toen Sampara, Badjo en anderen zich als razenden met hunne krissen verdedigden en daarmede twee personen onbeduidend verwondden. Zij werden allen door onze flinke policiedienaars afgemaakt.

21 Februarij. Heden morgen heeft de straf-uitoefening plaats gehad op de personen van Baso, Batji Mallei, Poeassa, Salasa, Panpang, en Saleman. De twee eerste waren schuldig aan moord te Bonthain, de beide laatste aan den moord gepleegd op den Korporaal Gellert, aan de grens van Maros, en de overige aan andere niet geringe misdrijven, mede in de nabijheid aan de grens van Maros.

Bonthain, 16 Februarijk. De afdeeling Bonthain wordt noordwestelijk in het gebergte begrensd door het landschap Roembija, een onderdeel van het rijkje Binamoe, welk laatstgenoemde met Bangkala en Laikang het bondgenootschap van Torateija vormt. Amfioenschuiven, dobbelspel en hanengevecht zijn het meest gewone bedrijf in Roembija. De woning van den regent, op korten afstand van de Bonthainsche grenzen dient tevens tot verzamelplaats der dobbelaars, die er alle avonden bijeenkomen en tot twee of drie uur in den nacht zich met het spel bezig houden. Bovendien wordt er geregeld om de drie dagen gelegenheid gegeven tot hanengevecht, waartoe eene bepaalde plaats in de nabijheid van de woning des regents is afgezonderd. Tot dit geliefkoosd spel komt men van heinde en verre te zamen, waarbij dan niet zelden vrij aanzienlijke sommen worden verwed. Daar de bewoners van Roembija zulke hartstogtelijke spelers zijn, is het niet vreemd, dat zij tevens beruchte dieven zijn, waarvan de eigenaars van paarden en karbouwen in onze aangrenzende Gouvernementslanden gedurig de onaangename ervaring hebben.

Maar evenmin kan het bevreemden, dat inzonderheid dergelijke veediefstallen onder de bevolking van Roembija-zelve, even als trouwens ook elders in Torateija, de oorzaak zijn van eindelooze veeten en twisten, die niet zelden op eene bloedige wijze worden beslecht. Zeer onlangs vond hiervan weder een voorbeeld plaats. Tusschen den regent van Roembija en zijn Soelewatang, Daëng Mangassa, bestond sints eenigen tijd eene veete, die op jl. Zondag, den 10den dezer, met geweld van wapenen, op een treurige wijze beslechting vond. Ongeveer twee honderd man van den regent van Roembija en honderd van Daeng Mangassa, gezamentlijk met geweren en lansen gewapend, leverden een opentlijk gevecht, waarbij genoemde Daeng, drie zijner zonen en een zijner broeders het leven verloren, terwijl aan de zijde van den regent drie personen omkwamen.

17 Februaij. Op Vrijdag, den 15den dezer, werd de Hamburger bark *Dido*, metende 135 lasten en gevoerd door kapt. H. F. Ipland, des namiddags te 5 uren, bij volkomene windstilte, door den sterken stroom vastgezet op het westelijke rif van het Noorder-eiland of Liijoekangloe, in straat Saleijer. Des avonds te 8 uren, toen er reeds vijf voet water in het schip stond, liet de Gezagvoerder door vier man zich in de sloep naar Bonthain roeijen, ten einde hier hulp te zoeken tot berging van de lading, bestaande in stukgoederen en 2000 pikols rijst. Na ruim 14 uren roeijens tegen wind en stroom in, bereikte men Bonthain. Van hier werd onmiddelijk berigt gezonden van het voorgevallene naar Makasser, terwijl men inmiddels door praauwen van Banthain en Boelekomba getracht heeft, zoo veel mogelijk, de lading op het Noorder-eiland ter bergen. Het schip is meer dan waarschijnlijk reddeloos verloren. Op Vrijdag den 1sten Februarij jl. van Singapore vertrokken was de bestemming naar Hongkong. De bemanning bestaat uit 13 personen, allen Europeanen.

Makasser, 2 Maart. Het wrak van de verongelukte Hamburger bark *Dido*, is gisteren op de publieke vendutie verkocht voor *f* 1,— (*zegge een gulden.*)

Makassar, 9 Maart. In den nacht van den 2 den dezer werden in het pakhuis van den Heer Mesman eenige kleinigheden gestolen. De dieven waren over den steenen muur geklommen die het achteruit des huizes afsluit en wisten toen waarschijnlijk met onbedrijlende werktuigen een der vensters open te breken.

— Op Vrijdag den 1sten dezer werd de Nederlandsche schoener, *Benin*, gevoerd door Kapitein F. J. Walter, des avonds te 7 uren vastgezet op het rif van Takabakang. Den daaraanvolgenden Zondag stoomde van hier het stoomschip *Gedeh* derwaarts, ten einde de noodige hulp te verleenen, doch is op Dingsdag den 5den geretourneerd met het droevig berigt, dat het schip totaal verloren is en men dientengevolge niets van de lading redden kan.

Naar men ons verhaalt heeft genoemd schip voor eene lading van p. m. 3 ton aan boord.

Eenige ingezetenen van Makasser hebben bij deze ramp vele schade geleden, dewijl sommige goederen niet geassureerd zijn.

Het schip en de lading zijn gisteren op de publieke vendutie verkocht voor eene som *f* 27,020.—

(*Mak. Weekbl.*)

NEDERLAND.

Van den specialen korrespondent van den Java-Bode.

(*Vervolg.*)

Dat deze overstrooming niet de laatste is geweest wordt door niemand betwijfeld, en dat men door de verplaatsing der dijken de noodlottige gevolgen niet zal te keer gaan, mag men ook wel aannemen. Maar men is er nu toch op bedacht geweest om proefnemingen te doen tot het verminderen van het gevaar en wel door het ijs te breken en aan het water een doortogt te geven. Heeft men voor dat doel in andere landen, met name in America en Frankrijk bepaaldelijk daartoe ingerigte booten, hier heeft men zijne toevlugt moeten nemen tot eene gewone raderboot der belgisch-hollandsche spoorwegmaatschappij de *Brouwershaven*, waarop den ingenieur Waldorp het beveel werd opgedragen. Om een denkbeeld te geven van de werking van zoodanige stoomboot, strekke het volgende uittreksel uit de rapporten van dien ingenieur. Den 1sten vertrok hij middags te 2 uren van Rotterdam. Zij kwamen te 5 uren voor een ijsdam, die boven de Groene Plaat zat, in het vaalwater, van omstreeks 500 el beneden peilraai CXXVIII tot even boven die peilraai op de hoogte van het IJsselmondsche voor. Langs de Groene Plaat en IJsselmonde liet water dwars over.

» Na een en twintig malen, zegt het rapport, met volle kracht op den dam gevaren te hebben, wonnen wij ieder keer eene ontzettende massa grondijs. Toen wij op 5 el na den dam doorgeworsteld hadden, stond er nog 40 à 60 duim verval voor dat stroompje, en stonden de schollen loodregt als palen in den grond. Eerst de vier en twintigste maal braken wij, onder geweldig kraken van boot en ijs, er door heen; echter niet zonder schade, daar wij verwringing van het roer kregen en onze schoepen verloren.

» Wij moesten naar Rotterdam terugkeeren om de averij te herstellen, en zullen morgen ochtend (zaturdag) te 7 uren weder van wal steken, om te beproeven er door te komen naar de Lek."

»Den 2den Februarij werd met de gerepareerde boot de proefneming vervat; ook weder met goed gevolg. Den 5den schreef de ingenieur het volgende rapport van den Kinderdijk: »Nadat wij gisteren middag te half vijf uren de ankers, kettingen en steenkolen uit de ligters hadden overgenomen, zijn wij met den meesten spoed de Lek afgevaren. Het werd hoog tijd, want op de ondiepe plaatsen boven Schoonhoven raakten wij met de diepgaande boot telkens den grond. Te 7 uren kwamen wij hier aan. Heden morgen te 10 uren was alles aan de boot hersteld en konden wij weder vertrekken. De Noord zat glad digt, van de scheepswerf van den heer C. Smit tot aan de Merwede te Dordrecht, met uitzondering van een klein wak. De boot sloeg die 5000 ellen met kracht er door heen. Ten einde zekerheid te hebben, dat het ijs zich op nieuw in de Noord zou vangen, keerden wij terug en braken er op nieuw door. Wij verloren weder eene schoep, vernieuwden die, en voeren toen op nieuw door de Noord, en wel dit maal tot Dordrecht.

»Aldaar zat het ijs benedenwaarts vast, en werd in het Zwijndrechtsche veer met schietschouwen gepasseerd. Bovenwaarts zat het ijs onbewegelijk van het Papendrechtsche veer af, tot zoo ver wij konden waarnemen.

»Wij hebben toen de proef genomen om het ijs op de Merwede op te breken, en te zien of niet daardoor meer water en stroom op de Noord kon gebragt worden, ten einde het daar opgebroken ijs af te voeren. Wij slaagden daarin en hebben de ijsbezetting over 2200 a 2500 el geheel opgebroken. Het opgebroken ijs dreef de Noord in, maar bleef er ten laatste in hangen.

»De toestand is dus deze: Mallegat en Krabbe digt, Oude Maas digt, en Noord ongeschikt tot afvoer. Om echter de zaak daarvoor op te geven, hadden wij reeds te veel gedaan. Vóór den stroom ijs op te breken is onmogelijk zonder er alles aan te wagen. Wij hebben daarom den laatsten, den nog eenigen weg gekozen, om met de stoomboot over Hellevoet naar Willemsdorp te varen en dan tegen stroom op de Kil op te breken, alsmede het Mallegat, de Krabbe en, zoo veel het kan, de ijsbezetting tot aan het Zwijndrechtsche veer.

»De stoomboot kan te 4½ uren 's namiddags te Willemsdorp zijn. Gelukt deze manoeuvre, dan komen de benedengaten open en kunnen wij het ijs in de Merwede verder op geruster aantasten. Gelukt het niet, dan kan er met de beschikbare middelen niet meer gedaan worden."

De poging is gelukt: al het ijs van de Kil viel en het Mallegat is opgeruimd, waarna de boot naar de ijsbezetting te Varen gestoomd, die even eens voor hare kracht is bezweken.

Ware men er hier, gelijk elders op ingerigt, de pogingen zouden met nog beteren uitslag bekroond zijn geworden. Men mag intusschen verwachten, dat de Regering daarop voor het vervolg zal bedacht zijn en op deze wijze de gevolgen der verstoppingen althans eenigermate zal kunnen voorkomen.

De ingenieur Waldorp is nu de held van den dag. Trouwens zijn er velen die hun leven gewaagd hebben om te redden. Van Zijne Majesteit spraken wij reeds, en telkens hoorde men van autoriteiten of partikulieren, die onverschrokken zich zelven bloot stelden. Zoo heeft ook de ingenieur van den Toorn zich hoogst verdienstelijk gemaakt in het beschermen van de dijken. Niet allen evenwel bleven zoo trouw op hun post, en meer dan een himmer werd toen de koning op de plaatsen van het onheil was bij Zijne Majesteit ontboden en ontving daar eene welverdiende, heftige berisping. Anderen daarentegen werden door hem geprezen, want de koning was den ganschen dag te midden van het volk, dinerende en slapende in de woningen van de burgemeesters, waar hij aan hunne tafel aanzat; gelukkig evenwel voerde de koning zijne eigene provisien, wijn en kok mede, wat menigen burgervader uit groote verlegenheid redde. Men verhaalt dat hij in eene der kleine gemeenten bij een burgemeester dinerende, die, op 's konings verlangen, met zijne echtgenoot aanzat, zich regt vrolijk maakte, toen, nadat meermalen de champagnefles ch was aangesproken, de burgemeester zijne vrouw luid toeriep: » Vrouw! ge moet zooveel van dat goed niet drinken, want dan wordt ge zat,» welke vermaning door haar beantwoord werd met de opmerking, "dat zij niet elken dag met den koning dineerde." De wijze waarop de koning zich bij deze gelegenheid aan een deel zijner onderdanen heeft doen kennen, heeft niet weinig bijgedragen om hem, behalve den eerbied, dien men het Hoofd van den Staat verschuldigd is, zeer populair te maken. 's Gravenhage, waar de koning heden is teruggekeerd, heeft den koning dan ook op waardige wijze ontvangen; van het station van den spoorweg tot het paleis in het noordeinde waren alle huizen met vlaggen versierd en duizenden bevonden zich op den weg door zijne Majesteit door de stad gevolgd.

Het is de eenige vrolijke drukte niet, die ten gevolge van den watersnood plaats heeft. De eene uitspanning volgt de andere, koncerten, bals, soirées littéraires, tooneelvoorstellingen, exposities enz. enz. moeten allen strekken om de giften voor de overstroomden te vermeerderen en onze pers loopt over van rijmende en ongerijmde produkten, waarvan de opbrengst hetzelfde doel heeft. Eene groote nationale loterij en tentoonstelling is tot stand gebragt, die honderd duizend loten zal bevatten à *f* 1.— en zooveel prijzen als men goed zal vinden in te zenden.

En nu neem ik afscheid van den watersnood, die evenwel in deze dagen zoo zeer de algemeene belangstelling opwekt, dat men ter naauwernood voor staatkundige gebeurtenissen eenige aandacht heeft. Veel geschiedt er dan ook niet op politiek terrein; de benoeming van den Minister van Buitenlandsche zaken blijft nog slechts het onderwerp van eenige bonmots. Zoo moet bijvoorbeeld een der gezanten bij ons hof, toen er sprake was van de benoeming van een gouverneur-generaal van Nederlandsch Indie, dien men maar niet vinden kon, gezegd hebben: » comment donc, il y a tant de chambellans ici!" Een ander maakt glossen op de eerste bekendmaking van het ministerie van buitenlandsche zaken na de optreding van dezen minister, welke bekendmaking betreft de vermenging van anijszaad met dolle kervel. » Wij verheugen ons, schreef de Spectator, dat een onderwerp als dit zich aan de werkzaamheid van den nieuwen Minister van Buitenlandsche zaken aanbiedt, opdat hij niet met moeijelijke onderwerpen hebbe te beginnen. Al doende kan men leeren. Misschien heeft hij later met de kabinetten van Rome en Parijs nog wel doller dingen dan kervel te verhaspelen. Het is te wenschen dat hij dan nog wat anders in de melk te brokken zal hebben dan anijszaad."

Ook nu weder veroorlooft men zich eenige opmerkingen ten opzigte van dien minister. Hij was lid van den hoogen raad van adel; als minister moest hij zijn ontslag uit die betrekking nemen, en de leemte daardoor ontstaan is aangevuld, niet door één persoon — de booze wereld zegt: er was niet één man te vinden, die in staat was de hoogst gewigtige funktien van den heer van der Goes van Dirksland over te nemen — maar door drie personen, Dr. Bakhuizen van den Brink, rijksarchivaris, Mr. Schimmelpenninck, lid van de Tweede Kamer en baron Sloet tot Oldhuis, president en lid van de twee spoorwegkommissien, die van toezigt en van exploitatie, terwijl de sekretaris van den hoogen raad van adel de heer d'Ablaing van Giessenburg, als woog hem die taak te zwaar, nu hij verstoken was van de voorlichting van den heer van der Goes, zijne funktie heeft nedergelegd en de heer van Weede tot zijn opvolger is benoemd. De heer d'Ablaing is adviserend lid van het kollegie geworden.

Ik behoef wel niet te zeggen, dat deze verschillende benoemingen voortspruiten uit eene reorganisatie van den hoogen raad van adel, maar de publieke opinie, die weinig ingenomen is met de benoeming van den heer van der Goes tot Minister van Buitenlandsche zaken zocht al spoedig de zwakke zijde van deze verschillende benoemingen op.

Wat de benoeming betreft van een gouverneur-generaal van Nederlandsch Indie, tot nog toe is de regering nog niet kunnen slagen in het opsporen van den daartoe geschikten persoon. Wel heeft men eenige dagen lang gemeend dat de tegenwoordige minister van oorlog die hooge betrekking zou aanvaarden, maar de heer de Casembroot schijnt om verschillende redenen daartoe niet genegen. Zijne gezondheid gaat als de hoofdreden door, maar zij die meer in bijzonderheden met den minister van oorlog bekend zijn, begrijpen, dat een man van zijn fortuin en in zijne positie geene groote genegenheid gevoelt om voor eenige jaren naar Indie te gaan. Wij gelooven niet dat men reden heeft zich daarover te beklagen. Hoe groote sympathie men ook gevoelen moge voor den militairen deskundige, die ons leger en onze vestingen in den toestand brengt, waarin zij behooren te zijn, Nederlandsch Indie is geene vesting en de krijgskundige toestand niet de hoofdzaak waarop het hier aankomt. Indie eischt een man, die met de indische toestanden volkomen bekend zij, die een groot deel van zijne studien aan die bezittingen heeft gewijd, die weet waar om hij in Indie komt: niet enkel om een landvoogd te vervangen in afwachting dat er weder een andere landvoogd kome, maar die aan den wankelenden toestand, aan dat hinken op twee gedachten een einde maakt. Zoodanig gouverneur-generaal zou de heer de Casembroot niet zijn. Regtschapen, kundig en eerlijk krijgsman, doortastend minister, omdat hij met overtuiging en werk gaat; ziedaar het hoofdkarakter van het tegenwoordig hoofd van het departement van oorlog, maar in Indie, beter nog dan in het moederland, weet men, dat die eigenschappen ook met andere moeten gepaard gaan in een man, die van Neerlandsch Indie iets meer moet maken dan eenige eilanden, door wier exploitatie het moederland zijne schatkist moet stijven. Misschien zou ook de optreding van den heer de Casembroot als gouverneur-generaal niet anders geweest zijn dan eene eervolle retraite uit een ministerie, met welks leden, inzonderheid met welks president hij niet homogeen kon wezen; in dat geval zou zijne benoeming eene dubbele bevne zijn geweest: het ministerie had een der weinige mannen verloren, in wien de natie vertrouwen stelt, en Nederlandsch Indie had een landvoogd bekomen, in wien het uit den aard der zaak geen vertrouwen kan stellen. Nogtans schijnt de heer van Hall eerder daartoe geneigd te zijn dan om zelf afstand te doen van eene positie, die hij, tegen den wil der overgroote meerderheid van het volk, bekleedt.

(*Wordt vervolgd.*)

ENGELAND.

Londen, 5 Febr. Heden werd het Parlement door de koningin met de volgende troonrede geopend:

» *Mylords en Mijne Heeren!*

» Met groot genoegen bevind ik mij weder in uw midden in het Parlement, en neem mijne toevlugt tot uwe medewerking en raadgevingen.

» Mijne betrekkingen met de buitenlandsche mogendheden blijven voortdurend vriendschappelijk en voldoende, en ik koester het vertrouwen, dat de gematigdheid der Europesche mogendheden alle verstoring van den algemeenen vrede zal voorkomen.

» Gebeurtenissen van groot gewigt zijn in Italië voorgevallen. In de meening dat de Italianen vrij moeten gelaten worden, om zelven hunne zaken te regelen, heb ik niet gemeend eenigerlei werkdadige tusschenkomst in die zaken te moeten uitoefenen. Stukken, daarop betrekkelijk, zullen overgelegd worden.

» Bij het sluiten der laatste parlementszitting heb ik u medegedeeld, dat de onlangs in Syrië gepleegde wreedheden mij in overleg met den keizer der Franschen, den prins regent van Pruissen en den keizer van Rusland, hebben doen besluiten om eene overeenkomst jegens den sultan aan te gaan, krachtens welke hem een tijdelijke militaire bijstand verleend moest worden, met het doel om de orde in dat gedeelte zijner Staten te herstellen. De bijstand is door een korps Fransche troepen verleend, dat naar Syrie is gezonden, om er de overige mogendheden te vertegenwoordigen. De sultan heeft evenens aanzienlijke strijdkrachten naar Syrië, onder de bevelen van een bekwaam generaal, gezonden, en ik vertrouw, dat de rust in die provincie weldra hersteld en het doel der overeenkomst volkomen bereikt zal zijn.

» Ik heb u, bij het sluiten der laatste paarlementszitting, eveneens medegedeeld dat, naardien de vredelievende voorstellen, door mijn gezant in China aan de keizerlijke regering te Peking gedaan, tot geene voldoende uitkomst geleid hadden, mijne zee- en landmagt, even als die van mijn bondgenoot, den keizer der Franschen, naar de noordelijke provinciën van China zouden oprukken, ten einde de billijke eischen der Bondgenooten te ondersteunen, en dat graaf Elgin als speciaal ambassadeur naar China gezonden was, om met de Chinesche regering te onderhandelen. Ik heb het genoegen u aan te kondigen, dat de operatiën der geallieerde magt met eene volmaakte uitkomst bekroond zijn. Na het bemagtigen der forten aan de Peiho-mouding en verscheidene aan het Chinesche leger geleverde gevechten, hebben de geallieerde troepen zich van de keizerlijke stad Peking meester gemaakt, en hebben graaf Elgin en baron Gros, ambassadeur van den keizer der Franschen, eene eervolle en voldoende vereffening van al de betwiste punten mogen verwerven. In die krijgsoperatien en in de daarop gevolgde onderhandelingen hebben de bevelhebbers en ambassadeurs der verbonden mogendheden in de vriendschappelijkste overeenstemming gehandeld. Daarop betrekkelijke stukken zullen u worden overgelegd.

» De staat mijner Indische bezittingen verbetert van lieverlede, en ik koester het vertrouwen, dat haar financiele toestand allengs in de algemeene verbetering zal deelen.

» De opstand van een gedeelte der inboorlingen van Nieuw-Zeeland heeft de rust gestoord van eene afdeeling dezer kolonie, maar ik voed de hoop, dat de genomen maatregelen spoedig de rustverstoring zullen doen ophouden en mijne regering in staat zullen stellen schikkingen te treffen, die de herhaling daarvan kunnen voorkomen.

» Ernstige geschillen zijn gerezen tusschen de Staten der Noord-Americaansche Unie; het is mij onmogelijk de gebeurtenissen niet met eene levendige belangstelling gade te slaan, die zoo ligt het geluk en de welvaart kunnen benadeelen van een volk, dat door zijne afkomst zoo naauw is verbonden aan mijne onderdanen en door onafgebroken en vriendschappelijke betrekkingen zoo innig aan hen is gehecht. Het is mijn zeer hartelijke wensch, dat de geschillen vatbaar mogen zijn voor eene bevredigende schikking. Het belang, dat ik stel in de welvaart van het volk der Vereenigde Staten, kan slechts worden vermeerderd door de welwillende en hartelijke ontvangst, welke het den prins van Wallis heeft doen ten deel vallen, gedurende zijn onlangs afgelegd bezoek op het Americaansche vasteland. Ik neem deze gelegenheid te baat, om mijne welgemeende goedkeuring uit te drukken over de getrouwheid en liefde jegens mijne persoon en mijn troon, door mijne onderdanen in Kanada en in andere gedeelten van Noord-America aan den dag

gelegd, bij gelegenheid van het verblijf van den prins van Wallis in hun midden.

»Ik heb met den keizer der Franschen eene supplementaire overeenkomst gesloten op het handelsverdrag van 23 Jan. 1860, ter verwezenlijking van de bedoelingen van genoemd traktaat.

»Ook heb ik met den koning van Sardinie eene overeenkomst gesloten, ter wederzijdsche bescherming der regten van den letterkundigen eigendom. Deze overeenkomsten zullen u worden voorgelegd.

»*Mijne Heeren van het Huis der Gemeenten!*

»Ik heb bevolen, dat de begrooting van het volgende jaar u zal worden aangeboden. Zij is opgemaakt in een billijken geest van spaarzaamheid, gepaard aan de noodzakelijkheid om aan de verschillende takken der openbare dienst eene behoorlijke werking te verzekeren.

»*Mylords en Mijne Heeren!*

»Er zullen u voorstellen worden gedaan ter bevestiging van de gewigtigste deelen der kriminele wetgeving, ter verbetering van de wet op de bankroeten en de insolvabiliteit, ter vergemakkelijking van de overdragt van grondeigendom, ter invoering van een eenvormig belastingstelsel in Engeland en Wallis en ter bereiking van onderscheidene andere doeleinden van openbaar nut.

»Ik draag met vertrouwen de groote belangen van mijn koningrijk aan uwe wijsheid en zorg op en ik bid den Hemel vurig, opdat de zegen des Almagtigen in uwe vergaderingen voorzitte en uwe beraadslagingen bevordere, in het belang der bereiking van het doel mijner bestendige zorg: het welzijn en het geluk mijns volks".

FRANKRIJK.

Troonrede

VAN Z. M. NAPOLEON III.

bij de opening der kamers op 4 Februarij 1861.

» Mijne heeren senatoren! Mijne heeren gedeputeerden!

»De troonrede, waarmede ieder zittingjaar wordt geopend, behelsde steeds in weinige woorden een overzigt van de voornaamste gebeurtenissen in het vorige jaar, en een korte opgaaf van de plannen voor de toekomst.

»Tot op den huidigen dag bragt die, uit haar aard zeer beperkte mededeeling, mijn gouvernement in geen genoegzaam naauwe betrekking tot de groote staatsligchamen, en deze waren op hunne beurt van de magt beroofd, om het bewind te versterken door hunne openbare goedkeuring en om het door hunne raadgevingen voor te lichten.

»Ik heb derhalve besloten, dat in het vervolg ieder jaar een algemeen overzigt van den toestand van het keizerrijk te uwer kennis zal worden gebragt en dat tevens de meest belangrijke diplomatieke stukken ter inzage van de leden uwer vergaderingen zullen worden gedeponeerd.

»Van uwe zijde behoeft gij niet, gelijk eertijds, bij wijze van een weêrklank op de troonrede, uwe zienswijze uiteen te zetten over de feiten, die onder uwe oogen tot stand komen, maar staat het u vrij om aan het gouvernement op onafhankelijke en loyale wijze uwe gevoelens kenbaar te maken.

»Door deze verbetering wordt het land meer bekend met zijne eigene belangen; het leert hen, die het regeren, beter kennen, even als hen, die in de kamer of den senaat zitting nemen, en bij al het hooge gewigt van dien maatregel, wordt de geest, die in onze konstitutie doorstraalt, volstrekt niet geschonden.

»Vroeger, het is u bekend, was het stemregt beperkt. De kamer van afgevaardigden bezat, wel is waar, grootere praerogatieven, maar het groot aantal openbare ambtenaren, dat in de kamer zitting nam, gaf aan het gouvernement het middel aan de hand, om een regtstreekschen invloed op hare handelingen uit te oefenen. De kamer der pairs had ook het regt van stemming over de door de regering voorgedragen wetten, maar de meerderheid kon ieder oogenblik aan de regering verzekerd worden door de fakultatieve benoeming van nieuwe leden.

»Eindelijk werden de wetten niet altijd bediskussieerd om hare innerlijke waarde, maar volgens de kansrekening, dat met hare aanneming of verwerping het ministerie zou aanblijven of omvergeworpen worden. Van daar weinig opregtheid in de beraadslagingen, weinig standvastigheid in den gang van het bestuur, van daar weinig nuttig volbragt werk.

»Thans worden alle wetten met zorg en na rijpe overweging voorbereid door een raad, zamengesteld uit verlichte mannen, die hun gevoelen te kennen geven over alle te nemen maatregelen. De senaat, de beschermer van het grondwettig verdrag, die van zijn konservatief gezag gebruik maakt om slechts in gewigtige omstandigheden het initiatief te nemen, onderzoekt de wetten alleen met het oog op hare grondwettigheid; doch als hof van politieke kassatie, is dit ligchaam zamengesteld uit een aantal leden, dat niet overschreden kan worden. Het wetgevend ligchaam mengt zich wel is waar niet in alle bijzonderheden van het bestuur, maar de leden worden regtstreeks gekozen door het algemeen stemregt, en dat ligchaam telt bovendien in zijn boezem geen enkelen openbaren ambtenaar. Het bediskussieert de wetten met de meeste vrijheid.

»Indien zij verworpen worden dan is dit eene waarschuwing, waarvan de regering nota neemt, doch die verwerping schokt geenszins het gezag, stremt den gang van zaken niet en noodzaakt den souverein niet om tot zijne raadslieden mannen te kiezen, die zijn vertrouwen niet bezitten.

»Dit alles nu maakt het voornaamste verschil uit tusschen de tegenwoordige staatsregeling en die, welke aan de Februarij-omwenteling is voorafgegaan.

»Put, mijne heeren! bij het adres van antwoord alle diskussien uit, naar gelang van haar gewigt, om u daarna geheel en al te kunnen wijden aan 's lands zaken; want zoo deze een rijp en naauwgezet onderzoek vorderen, zoo is het van den anderen kant niet te ontkennen, dat ook de belangen-zelven op hunne beurt op eene spoedige beslissing wachten.

»Op het punt van in meer omstandige bijzonderheden te treden, zal ik beginnen met u te herinneren wat tot stand gekomen is, zoowel binnens- als buitenslands.

»In het binnenland strekken alle genomen maatregelen om het produktief vermogen van landbouw, nijverheid en koophandel te vermeerderen. De meerdere duurte van alle zaken is het onvermijdelijk gevolg van een toenemenden voorspoed. Dit neemt evenwel niet weg, dat wij trachten moesten om de eerste behoeften zoo goedkoop mogelijk te maken.

»Met dat doel voor oogen, hebben wij de regten op de grondstoffen verminderd, een handelstraktaat met Engeland gesloten, soortgelijke traktaten met andere landen ontworpen, en allerwege de gemeenschap en de middelen van vervoer verbeterd.

»Om deze staathuishoudkundige hervormingen tot stand te brengen, hebben wij afstand moeten doen van eene jaarlijksche inkomst van negentig millioen, en toch zal het aan te bieden budget u een evenwigt tusschen inkomsten en uitgaven aantoonen, zonder dat het noodzakelijk is geweest, de toevlugt te nemen tot nieuwe belastingen, of tot eene nieuwe leening.

» De wijzigingen, die in het bestuur van Algerie plaats hadden, hebben het opperbestuur der aangelegenheden van deze overzeesche bezitting meer in het hart der bevolking geplaatst. De roemrijke diensten van den maarschalk, die aan het hoofd der kolonie geplaatst is, zijn de beste waarborgen voor haar voorspoed en rust.

» Ten aanzien van het buitenland heb ik gepoogd om in mijne betrekkingen met vreemde mogendheden het bewijs te leveren, dat Frankrijk opregtelijk den vrede wil; dat het, zonder afstand te doen van een invloed waarop het aanspraak maken kan, niet voornemens was zich ergens in te mengen, waar de belangen des lands dit niet vorderden; en eindelijk, dat hoewel het sympathie heeft voor al wat edel en groot is, het niet aarzelen zou, al datgeen te veroordeelen, waardoor het volkenregt en de regtvaardigheid zouden worden geschonden.

» Gebeurtenissen, moeijelijk te voorzien, hebben in Italië, dat reeds in een verwikkelen toestand verkeerde nog meer verwikkelingen te weeg gebragt. Mijne regering, in overeenstemming met hare bondgenooten, is van oordeel geweest, dat het beste middel, om nog meer gevaren af te wenden, dáárin bestond, dat men toevlugt moest nemen tot het beginsel van non-interventie, dat elk land meester laat over zijn lot, dat de kwestien lokaliseert en daardoor voorkomt dat zij in Europesche konflikten ontaarden.

» Ik weet zeer goed, dat dit stelsel die ongelegenheid met zich medebrengt, dat vele betreurenswaardige buitensporigheden eene zekere vergunning schijnen te bekomen, en terwijl van den eenen kant aan Frankrijk wordt verweten, dat het partij trekt voor alle omwentelingen, werd aan den anderen kant beweerd, dat het zich aan het hoofd stelt eener algemeene reaktie.

» Ik zal mij door geen dezer tegenstrijdige beweringen van mijn weg laten afbrengen. Het is voor 's lands grootheid voldoende, dat het zijn regt handhaaft daar, waar het onbetwistbaar is; dat het zijne eer verdedigt daar, waar zij wordt beleedigd; dat het zijne ondersteuning verleent daar, waar zij wordt ingeroepen ten gunste eener regtvaardige zaak.

» Het is op die wijze, dat wij ons regt gehandhaafd hebben, door den afstand van Savoye en Nizza als zoodanig te doen aannemen. Die provincien zijn thans onherroepelijk met Frankrijk vereenigd. Op die wijze, wapperde onze vlag, vereenigd met die van Groot-Brittannie, zegepralend van de muren van Peking, en prijkt het Kruis, het zinnebeeld der Christelijke beschaving, op nieuw in China's hoofdstad boven de tempels onzer godsdienst, die sedert meer dan eene eeuw waren gesloten.

» Het is op die wijze dat, krachtens eene Europesche konventie, de Christenen in Syrie beschermd worden tegen eene blinde dweepzucht der Muzelmannen.

» Te Rome heb ik het noodig geoordeeld de bezetting te versterken, toen de veiligheid van den Heiligen Vader bedreigd scheen.

» Naar Gaëta heb ik mijne vloot gezonden op den oogenblik dat die vesting de laatste wijkplaats scheen van den koning van Napels, en na die vloot vier maanden aldaar gelaten te hebben, heb ik haar teruggeroepen, hoe verdiend de sympathie ook zijn moge jegen den rampspoed, door eene koninklijke familie op zoo edele wijze gedragen. De tegenwoordigheid onzer oorlogschepen noodzaakte ons echter dagelijks af te wijken van het stelsel van onzijdigheid, dat ik geproklameerd had, en het gaf aanleiding tot verkeerde uitleggingen; in de politiek toch gelooft men weinig aan een geheel belangloozen stap. De algemeene toedragt van de zaak is zoo als ik u in deze vlugtige schets heb medegedeeld. Dat dus de argwaan verdwijne en het vertrouwen weer versterkt worde! Waarom, vraag ik, zouden de kommerciele en industriele zaken geene nieuwe uitbreiding verkrijgen?

» Mijn vast besluit is om mij in geen enkel konflikt te mengen, waar Frankrijks zaak niet gegrond is op regt en billijkheid. Wat hebben wij alsdan te vreezen? Kan eene eendragtig verbonden natie, welke 40 millioen zielen telt, duchten, dat zij medegesleept wordt in de worstelingen waarvan zij het doel niet kan goedkeuren, of dat zij uitgedaagd wordt door de eene of andere bedreiging? De eerste deugd eens volks bestaat daarin, dat het vertrouwen in zich zelf heeft en dat het zich niet laat verontrusten door een denkbeeldigen angst.

» Laat ons dan de toekomst rustig te gemoet zien, in het volle bewustzijn van onze kracht en van onze loyale voornemens. Laat ons zonder overdreven vrees zorgen voor de ontwikkeling der kiemen van voorspoed, die de Voorzienigheid in ons heeft gelegd".

DE SLAVEN-QUAESTIE

IN

Noord-America.

Het ondervolgend uittreksel uit een particulier schrijven eener dame van Zuid Carolina, voorkomende in de *New-York Times*, verdient mededeeling, uit overweging, dat het, meer dan uitgebreide beschouwingen en langwijlige betoogen, geschikt is een juisten blik te doen op den ernstigen en hoogst bedenkelijken toestand, waarin Noord-America op dit oogenblik door het slavenstelsel gebragt is.

Het leert dat stelsel in al zijne lafhartigheid en afzigtelijkheid kennen, het leert hoe de straf noodzakelijk nederdaalt op het volk, dat zich aan de slavernij bezondigt; het leert hoe de vrijheidsoorlog welke op het punt staat uit te breken ter verdelging der *slavernij*, eindigen zal met de verdelging der *slaven;* het leert eindelijk wat men te wachten hebbe van eene ontijdige en halfbakken philanthrophische mededeeling aan Wilden en Barbaren, eener vrijheid, welke de laatste en moeijelijkst verworvene vrucht is onzer langzaam ontwikkelde Westersche beschaving.

Dat tafereel moet ook voor ons in Nederlandsch-Indië belangrijk zijn in een tijd, waarin het schenken van dezelfde vrijheid aan even onbeschaafde volken in Indie, gepredikt wordt als eene daad der hoogste staatswijsheid.

ALPHA.

»Ik vrees dat scheuring en revolutie voor ons onvermijdelijk geworden zijn; dat wij zoo verre zijn gegaan dat aan terugtreden niet te denken valt, en dat de burgeroorlog met zijn afschuwelijk gevolg ons op de hielen is. Ik beef voor de vrouwen en moeders, zusters en dochters in Zuid-Carolina, wanneer ik een blik sla in de onmiddelijke toekomst, welke wij te gemoet gaan. Verwonder u niet wanneer gij mij met mijne kinderen plotseling onder uw midden ziet verschijnen, want niets ter wereld zou mij kunnen bewegen een oogenblik langer hier te blijven, wanneer het noodlottig oogenblik zal zijn aangebroken. Gij kunt u welligt een denkbeeld vormen van onzen toestand, maar nimmer kunt gij dien in zijne geheele werkelijkheid beseffen. Reeds sidderen wij in onze eigene woningen bij de enkele gedachte aan hetgeen ieder oogenblik gebeuren kan — een negeropstand. Zaagt gij de voorzorgen en maatregelen, welke hier door de eigenaren der negers, zoo door planters als door anderen genomen worden, gij zoudt ons inderdaad onze bezittingen niet benijden. Geen nacht gaat voorbij, waarin wij niet onze veldarbeiders zorgvuldig in hunne *quartieren* opsluiten; zelfs onze meest geliefde en meest geschatte huisbedienden, die in gewone tijden ons onvoorwaardelijk vertrouwen zouden genieten, worden met de angstigste zorg bespied en bewaakt. Onze plantage-eigenaren en slavenhouders dulden niet dat hunne slaven eenig onderling verkeer hebben, en houden hen zorgvuldig binnen de begrenzing hunner eigendommen.

Wij allen zijn verpligt ons toezigt te verdubbelen, om zelfs een te vrij verkeer onzer eigene slaven onderling te verhinderen. De Negers gevoelen deze nieuwe beperkingen, en vragen natuurlijk »Waarom dit?" Maar het is ook voor hen onnoodig deze vraag te doen, want zij kennen daarop het antwoord even goed als wij.

Zij hebben reeds genoeg vernomen om te weten, wat er bij de regering en onder de natie gaande is, en zij zijn te dien opzigte niet ingelicht, gelijk sommigen meenen, door de Abolitionisten, maar door de gesprekken, welke hunne eigene meesters in hunne tegenwoordigheid gevoerd hebben.

Zij dragen reeds kennis van Lincolns benoeming, en hebben tevens vernomen, dat deze hun de vrijheid zal hergeven, — het gevolg kunt gij gissen.

Gij hebt zeker wel eens hooren beweren, dat alle onze bedienden hunne meesters, en de vrouwen en kinderen hunner heeren hartelijk liefhebben, en voor dezen gaarne hun leven veil geven, dat het gekleurde ras, aan den toestand van slavernij de voorkeur schenkt boven de vrijheid, — dat zij niet vrij kunnen zijn, ook al wilden zij zulks; — maar dit is de poëtische zijde van onzen toestand; de waarheid is, dat wij des nachts sterk gewapend ons ter ruste begeven, onze deuren van dubbele bouten en grendels voorzien, wachten en patrouilles van genoegzame sterkte uitzetten, en vertrouwde wachthonden aanschaffen, ten einde onze kinderen en ons-zelven te beschermen tegen de wraak van dezelfde »hartelijk liefhebbende bedienden", — eene wraak, welke, hoewel nu nog smeulende, elk oogenblik kan uitbarsten, om den geheelen staat te overweldigen ten spijt van vrijheidsvlaggen, en regeringsmaatregelen.

Gij in het Noorden zijt niet de éénigen die ten gevolge dezer *panic* een geldelijk verlies lijdt; ook de plantagehouders ten onzent zien hunnen eigendom in waarde afnemen. Reeds zijn de negers tot hunne halve waarde gedaald. Niemand durft een slaaf te koopen, uit vrees van een nieuwen verkondiger van vrijheidsbegrippen op zijne plantage te brengen".

Ingezonden Stukken.

BESCHRIJVING

van eenige Landbouw-werktuigen, onlangs door het Gouvernement uit Nederland ontvangen.

(*Slot.*)

8. VERBETERD IJZEREN HEKELDORSCHWERKTUIG MET STROO-SCHUDDER ZONDER EINDE, BENEVENS LIGGENDEN IJZEREN ROSMOLEN.

In die gewesten van Java, waar de rijstkultuur in het groot gedreven wordt, zijn in den laatsten tijd verscheidene dorschwerktuigen in gebruik gekomen en schijnen zeer goed aan hunne bestemming te beantwoorden. Hoewel toch de van ouds en nog vrij algemeen op Java gebruikelijke rijstpelmolens het dorschen en ontbolsteren der rijst te gelijker tijd verrigten en het dorschwerktuig dus eene noodelooze komplikatie moge schijnen, geven velen toch aan het scheiden dezer twee bewerkingen de voorkeur, welligt omdat daardoor het ontbolsteren (pellen) der rijstkorrels gemakkelijker, gelijkmatiger en vlugger geschiedt, dan wanneer het stroo en kaf daarmede gemengd is. Ook kan men de gedorschte rijst in eene kleinere ruimte bewaren en te gelegener tijd pellen, zonder genoodzaakt te zijn dit onmiddelijk na den oogst te bewerkstellingen. — Wanneer eenmaal de bevolking van Java zoo ver ontwikkeld zal zijn, dat zij in staat is hare wezenlijke belangen te begrijpen, dan zullen voorzeker de dorschwerktuigen eene veel grootere verspreiding vinden; dan zullen de ingezetenen van iedere kampong voor gezamenlijke rekening een of meer exemplaren daarvan aanschaffen, waarmede een ieder zijne rijst tegen eene kleine vergoedig gedorscht kan krijgen. — Dat dit tijdperk echter nog ver verwijderd is, is meer dan waarschijnlijk, hoewel hier te lande een der hoofdbezwaren van de landbouwers in Nederland daartegen niet bestaat, namelijk: dat daardoor aan de arbeidenden klasse werk ontnomen wordt gedurende den winter.

Van de menigvuldige stelsels van dorschwerktuigen is er tot het ontkorrelen van rijst waarschijnlijk geen dat beter aan de vereischten voldoet, dan het Americaansche, dat ook in Nederland den grootsten bijval ondervonden heeft. Dit werktuig bestaat uit een rol of cilinder, van plaatijzer vervaardigd en 70 N. duimen lang bij 40 N. dm. middellijn, waarop in 12 rijen 48 ijzeren pinnen van 7 N. dm. lengte stevig bevestigd zijn. Deze rol wordt met eene snelheid van 1000 omwentelingen in de minuut rondbewogen boven eene insgelijks met pinnen bezette plaat en wel zoodanig, dat de pinnen van den cilinder tusschen die van de plaat doorgaan. Achter den cilinder is eene tafel aangebragt, waarop de bosjes padi uitgespreid en vervolgens in de machine geschoven worden. In een oogwenk liggen zaad en stroo gescheiden aan de andere zijde daarvan en worden hier opgevangen op een strooschudder, bestaande uit twee lederen riemen, die door ronde latjes met elkander verbonden zijn en over twee schijven (de eene aan de machine bevestigd, de andere op een afstand van 3 N. Ellen daarvóór aangebragt) loopen en door eene van de spil des cilinders komende snaar voortdurend rond bewogen worden; van daar den naam van »strooschudder zonder einde". Zaad en stroo worden beide daarop geworpen en terwijl het eerste er door henen valt, wordt het laatste mede naar het einde gevoerd en daar op een hoop nedergelegd. — Drie à vier duizend bosjes padi kunnen op die wijze in één uur tijds worden ontkorreld, waartoe de bediening van 5 of 6 man voldoende is.

De boven genoemde snelheid van 1000 omwentelingen in de minuut wordt aan den dorschcilinder medegedeeld door den zoogenaamden rosmolen, bestaande in vier op elkander werkende kamraderen, waarvan het grootste door twee paarden of karbouwen in beweging gebragt wordt, die aan twee aan de door het rad gaande zware ijzeren spil bevestigde trekboomen, werken en daarbij voortdurend om den molen rondloopen. Eene ijzeren staf brende ronddraaijende beweging op de dorsch-machine en, daar nogmaals door kamraderen versneld, door middel van een riem op den cilinder over. Bij iederen omgang der trekdieren rondom de molen maakt de dorschcilinder 400 omwentelingen, en aangenomen, dat een karbouw 6 palm in de sekonde aflegt en dus $2^1/_2$ omgang in de minuut doet, verkrijgt men de bovengenoemde snelheid E. R. & Cie volgden daarbij de konstruktie van Hornsby, zijnde de beste, die tegenwoordig bekend is en zich door doelmatigheid, sterkte en ligten gang gunstig onderscheidt.

Ook hier gevoel ik de groote moeijelijkheid om eene duidelijke beschrijving te leveren zonder illustratie en tevens, dat eene meerdere uitvoerigheid dit gemis onmogelijk kan vergoeden; uit dien hoofde zal ik het bij deze oppervlakkige schets laten berusten en belangstellenden, uitnoodigen zich naar de Heeren Cassalette & Co. te begeven, om dit in de toekomst voor Indië uiterst belangrijke werktuig te bezigtigen.

9. De maïs-ontkorrelaar.

Tot het ontkorrelen van de aren of kolven der maïs (djagong) is daar, waar de teelt van dit gewas eenigzinzs in het groot geschiedt, dit eenvoudige en beknopte werktuig haast onmisbaar. Indien ik wel onderrigt ben, dan heeft vroeger de Nederlandsche Handelmaatschappij reeds een niet onaanzienlijk getal daarvan uit Nederland in deze gewesten aangevoerd en verspreid, echter in zoo verre van het thans door het gouvernement ontvangen exemplaar verschillende, dat eene zeer belangrijke verbetering van den laatsten tijd daaraan niet voorkomt. De ontkorreling geschiedt door eene aan een zwengel bevestigde snel ronddraaijende schijf, die met uitstekende punten voorzien is en een kegelvormig getand rad, tegen welke beide de aren door eene veêr sterk worden aangedrukt. De bovenbedoelde verbetering bestaat nu in het aanbrengen van een hefboom aan gemelde veêr, waardoor men deze kan opligten, indien zij te sterk mogt drukken, om zeer groote aren te kunnen doorlaten. Twee man kunnen met dit werktuig 700 tot 1000 maïs-kolven per uur ontkorrelen.

10. De Kaf-of wanmolen.

Er zijn misschien onder de nieuwere werktuigen weinige, die in Indië een zoo veelzijdig gebruik kunnen vinden, als de kaf of wanmolen, daar hij bij vier verschillende kultures aanwendbaar is, namelijk bij rijst, mais, cochenille en koffij. Wanneer de rijst gedorscht en de mais ontkorreld is, scheidt men met dit werktuig het zaad van het kaf en kan het eerste bovendien te gelijkertijd in verschillende soorten, naar de grootte en zwaarte der korrels, verdeelen, door er verschillende zeeften (waarvan er 11 voorhanden zijn) in te zetten. Evenzoo is dit werktuig bij uitstek geschikt om het met de cochenille gemengde stof en de hoornachtige bast, die iedere twee koffijboonen houdt ingesloten en door stampen verbroken moet worden, te verwijderen. Dat in al deze gevallen slechts van het gebruik bij kultures in het groot sprake kan zijn, is duidelijk, want waar alle deze werkzaamheden in het klein door de inlandsche bevolking verrigt moeten worden, zullen deze betrekkelijk vrij kostbare machines vooreerst wel niet te gebruiken zijn.

De uitvinding van den wanmolen dagteekent eerst van het begin der vorige eeuw en is van Hollandschen oorsprong; voor dien tijd scheidde men het graan op dezelfde wijze van het kaf, als thans nog bij vele onbeschaafde volken het geval is, namelijk door beide in de hoogte te werpen en de ligtere deelen door den wind te laten wegvoeren, terwijl het zwaardere zaad naderbij op den grond valt. — Het beginsel van de meeste kafmolens bestaat in het voortbrengen van een kunstmatigen luchtstroom door het snel ronddraaijen van op eene as geplaatste vleugels. In lateren tijd heeft men een stelsel van zeeften daarmede vereenigd, die niet alleen geschikt zijn om grove zware inmengselen en fijne onkruidzaden te verwijderen, maar tevens dienstig gemaakt kunnen worden om de grootere en kleinere korrels van elkander te scheiden, welk laatste doel bij de beste werktuigen dezer soort zeer wordt bevorderd, door houten borden tusschen de zeeften aan te brengen. Door het vóór-en achteruitschuiven dezer borden kan men den windstroom eene rigting naar boven of naar beneden geven, terwijl men de kracht daarvan door het openen of sluiten van schuiven willekeurig kan versterken of verzwakken. Ook den graad van schudding der zeeften kan men naar behoefte regelen. Zooals gezegd is behooren bij dit werktuig elf zeeften, waarvan de gaten van $2^1/_2$ N. duim tot 1 N. streep regelmatig afnemen, zoodat het tot het reinigen van alle mogelijke zaden volkomen geschikt is.

11. Hand-korenmolen.

Hoezeer men in Nederland in den laatsten tijd aan molens en brekers voor granen niet meer zooveel waarde hecht, als kort na de afschaffing der belasting op het gemaal het geval was, geloof ik dat deze werktuigen, vooral ten behoeve der in de binnenlanden wonende Europeanen, voor Indië nog alle aandacht verdienen. De omstandigheden toch verschillen in dezen veel, want terwijl ginds de handen-arbeid duur is en men allerwege wind- of stoommolens aantreft, kunnen de met de hand gedreven werktuigen niet zooveel produkt leveren, dat de kosten daarvan beneden het maalloon der genoemde molens blijven. In Indië daarentegen, waar de arbeid goedkoop en men dikwerf niet slechts uren, maar dagreizen van molens verwijderd is en waar het uit Amerika of Europa aangevoerde meel vaak moeijelijk verkregen kan worden, kunnen de hand-korenmolens voorzeker zeer nuttige diensten bewijzen.

Bij dien, welke door het gouvernement ontboden is, en tot de beste in zijne soort behoort, zijn twee verschillende stelsels tot één geheel vereenigd, namelijk de boonenbreker en de haverbreker van Biddell, op ieder van welke de uitvinder een afzonderlijk oktrooi genomen heeft. Beiden bestaan uit gegroefde rollen, die tegen eene vaste getande plaat draaijen. De boonenbreker is zeer geschikt om maïs te malen, terwijl de laatste meer voor de fijnere zaden bestemd is. Wil men zeer fijn meel hebben, dan laat men het tweemaal door den molen gaan. Het werktuig is geheel van ijzer, zeer soliede en wordt door twee man gemakkelijk gedraaid. — Eene duidelijke beschrijving van dezen, in vele opzigten vernuftig uitgedachten toestel, is onmogelijk zonder de bijvoeging van afbeeldingen, die ik thans tot mijn leedwezen niet leveren kan.

12. De hakselsnijder.

Dit werktuig, dat tot het snijden van stroo, hooi, gras enz. voor paarden en rundvee bestemd is, heeft bij de tegenwoordig in Indie gebruikelijke voederwijze voorzeker zeer weinig nut, maar aangezien het mij waarschijnlijk voorkomt, dat men bij eene voedering met droog voedsel (hooi, stroo en padi of djagong) van de paarden vrij wat meer zou kunnen vorderen, dan thans (ten minste te Batavia) bij eene voeding met slecht gras en wat padi, plaats heeft, zal het over korteren of langeren tijd welligt meer de aandacht verdienen. — Of het snijden van het suikerriet tot kleine stukjes, vóór men tot het uitpersen daarvan overgaat, tot het verkrijgen van meer sap zoude kunnen bijdragen, is iets, dat mij wel waarschijnlijk toeschijnt, doch waarover ik mij niet wagen zal een bepaald oordeel uit te spreken; mogt dit echter blijken voordeelig te zijn, dan zal men daartoe welligt van een dergelijk instrument, op grootere school gebouwd, gebruik kunnen maken.

De tegenwoordig in Europa meest voorkomende snijbank is een op vier pooten rustende bak van $2^1/_2$ tot $3^1/_2$ palm breedte en 1 tot $1^1/_2$ N. El lengte, waarin de te snijden voorwerpen worden nedergelegd om vervolgens door twee tegen elkander indraaijende aanvoerrollen zeer regelmatig onder de messen te worden gebragt, die ten getale van 1, 2 of 3 in een voor gemelden bak aangebragt ijzeren vliegwiel geplaatst zijn. Bij het ronddraaijen van dit vliegwiel worden de aanvoerrollen in beweging gebragt en snijden de messen daarvan telkens een kleine stukje der door eerstgenoemde vooruitgeschoven voorwerpen af. De messen zijn door middel van schroeven aan de speken van het vliegwiel bevestigd, om er, als zij stomp zijn, afgenomen en geslepen te kunnen worden. — Aan de bovenste aanvoerrol is een hefboom met gewigt bevestigd, ten einde het hooi, stroo enz. eenigzins zamen te drukken en daardoor het zuiver afsnijden daarvan te bevorderen. Het door het gouvenement ontvangen werktuig is van twee messen voorzien en kan door één man gemakkelijk worden gedraaid.

13. De cochenille-sorteerder.

De cochenille-sorteerder bestaat in een zinken cilinder van 6 palm middellijn en 1½ N. el lengte, die geheel met gaatjes van verschillende grootte doorboord en onder eene zachte helling geplaatst is. Aan het boveneinde daarvan is een trechter aangebragt, die de daarin geworpen cochenille langzaam en geregeld in den cilinder overbrengt. Wat de grootte der gaatjes betreft, is de cilinder in vier vakken verdeeld; aan het boveneinde bevinden zich zeer kleine, daarna wat grootere gaatjes en zoo verder, tot de benedenste afdeeling met zoo groote openingen voorzien is, dat zij het meerendeel der cochenille-korrels kunnen doorlaten; onder iedere afdeeling is een trechter aangebragt en een afzonderlijke bak geplaatst. Wanneer men, nu den trechter gevuld heeft en alsdan den cilinder langzaam ronddraait, vallen het stof en de zeer fijne korrels in den bak onder de eerste afdeeling, de iets grootere in den tweeden, de nog grootere in den derden en die den eerste grootte in den vierden bak, terwijl grove onreinheden en aaneengebakken korrels aan het einde uit den cilinder vallen en in een vijfden bak worden opgevangen. Op deze wijze kan men zeer gemakkelijk, vlug en met de grootste naauwkeurigheid de cochenille in vier of vijf soorten scheiden.

En hiermede heb ik het einde van mijne taak bereikt. Mogt deze beschrijving sommigen opgewekt hebben, om tot de invoering van nieuwe of verbeterde werktuigen over te gaan, dan zal ik er mij over verheugen daartoe iets te hebben bijdragen, en zoo ik dezen of genen met het geven van inlichtingen of het ontbieden van werktuigen uit Europa behulpzaam kan zijn, verklaar ik mij daartoe gaarne bereid. — Mijn adres is voortaan te Bondowosso, Residentie Bezoeki.

Batavia, Maart 1861.

F. A. Enklaar.

Een Gouvernements Indisch Onderwijzer.

Zonder onderwijs geene welvaart noch volksgeluk.

Het was in het jaar 18... dat ik mij als partikulier onderwijzer in de stad A. gevestigd had en daar mijn dagelijksch brood vond. Echter was ik altijd vol illusiën om toch eens in mijn werkkring in het zoo rijke en gelukkige Indië geplaatst te worden, en om die reden had ik mij onder de talrijke sollicitanten tot den Minister van Koloniën gewend. Eens op een avond, in de heete zomerdagen van de maand Julij, te huis komende, vroeg ik aan de meid: »Wel Antje! is er niets voor mij gekomen?" waarop zij mij ten antwoord gaf: » Ja mijnheer! een half uur geleden bragt de brievenbesteller een grooten brief voor u, waarvoor de jufvrouw *f* 1,69 betaald heeft." »Ha! riep ik uit » ziedaar mijn wensch vervuld!" Ik vloog de trappen op, kwam op mijne kamer, — en ziedaar lag op mijne tafel mijne geluksbode. — Ik las" Aan dien benoemd onderwijzer voor de O. I. dienst L. te A. — Den brief open te maken was het werk van een oogenblik. Wat zag, wat las ik! benoemd op *f* 1200 's jaars traktement, *f* 30 huishuur en 1/10 aandeel in de schoolgelden. Dit was te veel. Ik kon mijne oogen naauwelijks gelooven, zoo in eens rijk te worden, een niet alleen dit, maar medewerker te zijn aan verlichting, beschaving, volksgeluk en algemeene welvaart in die gewesten! in één woord mijn geluk kende geene grenzen, en terwijl ik daar in verrukking nederzat, klopte men aan mijne kamerdeur. Op mijn »Binnen! trad mijn vriend G. in de kamer. Ik vloog op, liep met het geopend besluit in de hand naar hem toe, en riep, lees! lees! Mijn vriend G. keek mij verbaasd aan, denkende dat ik niet wel bij het hoofd was, nam werktuigelijk den brief in de hand en begon te lezen, daarop stak hij mij de hand toe, en zeide:» wel, wel vriend L. ik feliciteer je van harte! echter spijt het mij je als vriend te verliezen. Wees bedaard, en laat ons op ons gemak dat groote geluk, die groote gunst eens van nabij beschouwen." Wij gingen zitten en mijn vriend G. begon het volgende. »Gij weet beste L. dat ik belang stel en zal blijven stellen in uw geluk, maar die groote illusiën die gij u voorschildert vrees ik, dat nimmer verwezentlijkt zullen worden. Ik spreek volgens ondervinding. Gij weet, mijn oom S. is lang in de Oost geweest, en moet nu na 25jarige trouwe dienst, nu hij oud en ziekelijk is, van een karig pensioentje leven. Welnu, die oom heeft mij ingelicht, wat de onderwijzersstand vooral in Indie is. Gij beroept je voorzeker op die *f* 100 's maands, *f* 30 huishuur en 1/10 aandeel in de schoolgelden, maar weet gij wel, dat men van *f* 100 's maands naauwelijks leven kan? weet gij wel dat men van *f* 30. (vooral op eene der hoofdplaatsen) naauwelijks een klein huisje kan huren? »Nu rekent ge nog niet de kontributie van 10 prc. voor het weduwen-, weezen- en pensioenfonds wat blijft er dan over?" »Maar! riep ik vol verbazing uit," en dan het 1/10 aandeel in de schoolgelden, waarop de minister, toen ik onlangs in den Haag op audientie was, mij heeft opmerkzaam gemaakt? Ja, zeide mijn vriend! »dat weet ik niet, of dit echter wel zoo veel bedragen zal, als gij u daarvan voorstelt, betwijfel ik zeer; echter ik help het je wenschen. Ziedaar dan mijne hoop, mijne illusien voor een groot gedeelte den bodem ingeslagen, maar, dacht ik, mijn vriend beschouwt de zaken van eene te donkere zijde. — Wij bleven nog eenigen tijd bij elkander, en na een hartelijk adieu, ging ik naar bed, hoewel ik dien nacht niet veel sliep. Eene maand daarna kreeg ik aanschrijving, om met het schip *de Hoop*, kapitein W. naar Indie te vertrekken Ik nam afscheid van alles wat mij dierbaar was, acht dagen daarna vertrokken wij uit het Nieuwe diep, en na eene gelukkige reis van 100 dagen, lieten wij het anker op de reede van Batavia vallen. Ik zal u, waarde lezer! niet bezig houden met mijne eerste loopbaan in Indie, maar verplaats u 20 jaren verder.

Ik ben thans onderwijzer in de residentie B. op een traktement van *f* 250, ben gehuwd en vader van eene talrijke familie, de gewone loopbaan van het menschelijk leven. Ik heb in dien tijd veel lief en leed ondervonden, doch van het laatste oneindig meer dan van het eerste. Ook heb ik helaas! gezien, dat mijn vriend G. die reeds lang ten grave is, volkomen gelijk had ja dat de schilderij veel te kleurloos was. Want van mijne *f* 100 kon ik naauwelijks leven en een huis van *f* 30 stond gelijk aan een torrenhuisje. Het 1/10 aandeel, waar de minister zooveel mede ophad, bedroeg op de meeste plaatsen *f* 4 à *f* 5, om kort te gaan ik had te weinig om te leven en te veel om te sterven. Ook zag ik dat er volstrekt geene vooruitzigten bij het onderwijs waren, ja dat de onderwijzers de ware paria's onder de Indische ambtenaren zijn. Ik besloot dus, dit zoo ondankbaar en moeijelijk vak te verlaten, en dezelfde gunst die aan andere onderwijzers verleend was, ook te vragen, en verzocht dus eene andere Gouvernements betrekking, ten einde mij vooruitzigten te openen, met welk doel wij toch allen hier komen, en daarom alles, wat ons in Europa dierbaar is, verlaten. Maar ook hierin had ik mij bedrogen, want ik kreeg op mijn verzoek eene afwijzende dispositie met kennisgave, dat er geene termen daartoe bestonden, om reden er een geheim besluit bestaat, dat geene onderwijzers in andere Gouvernements betrekking mogen overgaan, dan alleen bij hooge noodzakelijkheid. Het laatste zoude ik liever lezen, dan alleen aan dengene dien men daarmede wil begunstigen.[1] Ziedaar alles gesloten. Ik vond dit onregtvaardig, maar dacht: evenwel ben ik nog gelukkiger dan andere onderwijzers, want ik ken er die na een 20jarig verblijf wegens ziekte naar Europa moesten, en die bij hunne terugkomst mindere betrekkingen bij het onderwijs hebben moeten aannemen, en nu weder meer dan een jaar op *f* 100 loopen, ten einde niet jaren op wachtgeld te blijven en daardoor met hunne vrouw en kinderen van gebrek om te komen. Waarom men zulke gunstige bepalingen bij de predikanten heeft genomen en den zoo nuttigen onderwijzersstand daarvan heeft uitgesloten, is mij tot heden een raadsel. Is zijne betrekking in het oog van het Gouvernement minder nuttig? Ik laat die vraag aan het oordeel van den onpartijdigen lezer over. Maar misschien komt het, om dat het onderwijs in deze gewesten reeds zoo veel kost, daar ik de uitgaven van 1859 in het algemeen verslag van den staat van het schoolwezen in Nederlandsch-Indie zie uitgetrokken met een nadeelig saldo over 1858 met de kapitale som van *f* 281,481,20. terwijl het batig saldo van kolonien, volgens de laatste mailberigten over 1859 *f* 20,600,000 bedraagt. Het is waar, men moet ook niet te veel ten koste leggen aan het onderwijs. Men kan ook niet te veel voor het welzijn onzer kinderen van het Gouvernement vergen, maar dit stelt, volgens mijn inzien geen reden daar, om den onderwijzer zoo stiefmoederlijk te behandelen. Nadat ik dus alles had aangewend om mijn ongelukkig lot te verbeteren, dacht ik: welnu! ik heb mijn pensioen verdiend, dus het dan maar genomen, ik zal dan maar in de kracht van mijn leven, een pensioeneter worden, want om langer het Gouvernement met een karig inkomen zonder vooruitzigten te dienen, kan en wil ik niet.

Met dit voornemen sloeg ik het staatsblad 1837 n°. 50 op; maar verbeeld u mijn schrik, daar vond ik den onderwijzer, na 20 jaren trouwe dienst, onder de letter M. geplaatst met een maximum pensioen van *f* 900 's jaars, doch voor de meesten *f* 600, dus *f* 50 's maands; want die in de Letter L. zouden kunnen komen behooren tot de zeldzaamheden.[2] Zie zoo, dacht ik, zie daar de maat vol. Geene aanspraak op eene andere Gouvernements betrekking, ten einde daardoor mijne positie te verbeteren, en dus ook mijn pensioen, en nu legt men mij na 20 jaren trouwe dienst, een pensioen toe, waarvan ik niet leven kan, ja dat mij, op mijn ouden dag niet eens voor armoede beveiligt.

Ziehier, geachte lezer! eene korte schets, van mijn lot als Gouvernements onderwijzer in Indie. Een lot zeker niet door u benijd.

Moge toch eenmaal de Hooge regéring hierop Hare aandacht vestigen, dat is mijn wensch, en ook voorzeker de uwe. Vooral gij die hier dierbare telgen hebt, want wees verzekerd, Indische ouders, verbetert men het ongelukkig lot van den onderwijzer, zoo verbetert men ook het onderwijs.[3]

Mijnheer de Redakteur!

Toevallig no. 46 van de *Oostpost* van dit jaar in handen krijgende las ik daarin een artikel, getiteld: *Een poging tot verzoening*, waarin de schrijver mij betrekt. Door middel van uw blad zou ik wel den schrijver van dat artikel in de Oostpost willen vragen: wie of wat hem regtigt mij een »*vuilaardig partijganger*" te noemen, »die, oogenschijnlijk met de zucht om Nederland te verrijken behebt, op de zelfzucht en de(n) godsdienstzin van het Nederlandsche volk werkt, door de beschuldigingen tegen de partikuliere industrie op Java ingebragt, laaghartig te verzwaren, door den Javaan op onedele wijze als onbekwaam tot eenig goed voor te stellen, door de waarheid arglistig te verdraaijen, door de opvijzeling der zegeningen van het kultuurstelsel telkenmale te besluiten met het refrein: *noodig voor Nederlands welvaart*", — enz.

Door deze regelen in uw geacht blad op te nemen, zal u zeer verpligten

UEd. DwDr:

Salak.

Batavia, 25 Maart 1861.

Waarde Redakteur!

Boileau zegt: „*Rien n'est beau que le vrai, le vrai seul est aimable*" en de overtuiging daarvan doet mij besluiten, UEd. (naar aanleiding eener zinsnede, in den Java-Bode van 16 Maart jl. voorkomende) nevensgaande regelen ter plaatsing aan te bieden.

In den Java-Bode van 16 Maart jl. wordt een uittreksel eens briefs medegedeeld, waarin onder anderen voorkomt:

„*Ook van den Telegraaf kon ik geen gebruik maken, daar de Telegrafisten dag en nacht voor het Gouvernement bezig waren*", enz. enz.

Ik spreek zulks opentlijk tegen; hoewel het in den aard der zaak ligt, dat de Telegrafische korrespondentie, gedurende, en eenige dagen na de overstrooming, van de zijde des gouvernements drukker was dan gewoonlijk, zoo is zulks op verre na niet van dien aard geweest, als zoude een partikulier daarom van den Telegraaf geen gebruik hebben kunnen maken, integendeel, zoo het waarheid is, dat het hier een weinig over de hand liep, was zulks voornamelijk door de bijzondere korrespondentie; terwijl ieder aangeboden berigt steeds op denzelfden datum van hier is overgeseind kunnen worden, en niet één berigt, aan de voorgeschrevene vereischten voldoende, is geweigerd geworden.

Ik noodig schrijver des bedoelden briefs uit, mijne beweringen te wederleggen, want wanneer het waar zoude geweest zijn, dat ZEd. van den Telegraaf geen gebruik had *kunnen* maken, dan ligt daarin, dewijl de gemeenschap perfekt was, eene beschuldiging opgesloten, door welke, (waarheid bevattende) ontslag uit Gouvernementsdienst zoude kunnen voortspruiten, daar in geen geval berigten per Telegraaf geweigerd mogen worden, mits voldoende aan den voorgeschreven vorm en vereischten.

V. B. V. H.

Soerakarta, 21 Maart 1861.

---

[1]) Dit is niet juist. Er bestaat een gouvernements aanschrijving, waarbij bepaald is, om personen, die betrekkingen bekleeden, waartoe een speciale opleiding noodig is, als *predikanten*, *ingenieurs van den waterstaat* en *onderwijzers*, zoo min mogelijk in andere betrekkingen te doen overgaan, en hieraan wordt streng de hand gehouden.

[2]) Onderwijzers worden gepensioneerd volgens het aangegeven minimum en maximum + ¼ hunner verhooging, dat voor de onderwijzers van den 3den rang *f* 300.— en voor die van den 2en rang *f* 450.— 's jaars bedraagt. Het minimum is dus *f* 900.—, en het maximum *f* 1350.— Het pensioen is beter dan het inkomen.

[3]) De geachte inzender en allen die met hem die gewigtige betrekking vervullen, hebben geduld, totdat de nieuwe wetgeving op het onderwijs uit het moederland bekrachtigd terug is gezonden. Die zal voorzeker hunne positie verbeteren. P.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR
Maart	18 Nederlandsch	Stella Maris	A. Leefiang	Batavia	16 Maart	Rotterdam
〃	— Engelsch	Puijster	H. Stap	Hongkong	3 〃	Demerary
〃	19 Meckib.	Rostock	J. Rehnek	Macao	— 〃	Cowes
〃	21 〃	Dr. Juris Jantzen	Hoff	〃	7 〃	Hamburg
〃	— Spaansch	Reine de los Angeles	M. Tuton	Manila	2 〃	Cadix
〃	22 Amerikaansch	Queen of the East	G. Heel	〃	8 〃	Liverpool
〃	— Engelsch	Gorilla	J. Cheeseman	Newport	2 Nov.	Batavia
〃	— 〃	Invencible	V. H. Roberson	Liverpool	8 Dec.	Hongkong
〃	23 Nederlandsch	Cornelia Mathilda	P. Snoeij	Cardiff	24 Nov.	〃
〃	— Engelsch	Benjamin Heape.	F. Gardner	Singapore	13 Maart	Mauritius
〃	— 〃	Shartung Baldeij	W. B. Baldeij	Macao	19 Febr.	Londen
〃	— 〃	Bacchant	Chs. Cobb	Shanghae	5 Maart.	〃
〃	22 〃	Merchantman	J. Metchell	Canton	6 〃	〃
〃	23 Amerikaansch	Independence	Thrane	〃	8 〃	Havana

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Maart	23 Nederlandsch	bark	Cortgene	D. Dunlop	Rotterdam	12 Dec.	Reijnst & Vinju.
〃	— 〃	〃	Trijntje Fenna	C. Ingerinn	New-Castle	28 Jan.	van Ommeren, Rueb & Co
〃	24 Z. M.	stooms.	Haarlemmermeer [1])	komdt. P. Koning	Willemsoord	10 Nov.	
〃	— Engelsch	bark	Britannia	D. Pround	Liverpool	5 〃	The Borneo C. Limited.
〃	— Russisch	stooms.	Kalivala.... kapt. lt. t/z.	Davidoff	Cronstadt	1 Aug.	
〃	25 Ned. Indisch	〃	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Singapore	22 Maart	Maclaine, Watson & Co.
〃	— 〃	〃	Oenarang	S. van Hulsteijn	Soerabaija	— 〃	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	— 〃	bark	Djeilanie	Sech Alie	Palembang	14 〃	Buys, Jacobsen & C.o
〃	— Nederlandsch	〃	Drie Gebroeders	H. B. A. Kramer	China		van Ommeren, Rueb & Co.
〃	27 Olbdenb.	schip	Armin	V. Sommer	Sydney		E. Moormann & Co.

[1]) Gepraaid de Ned. bark Juno op 10° Z. B. 105° OL.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Maart	24 Ned. Indisch	stooms.	Palembang	H. Kramer	Samarang en Soerabaija
〃	— Engelsch	schip	Christopher Newton	D. Menzies	Singapore
〃	25 Ned. Indisch	brik	Kaliemaas	Sech Boegies	Palembang
〃	— 〃	schip	Padang Pandjang	P. Snijder	Padang
〃	26 Nederlandsch	〃	Doggersbank	F. Mammes	Soerabaija
〃	— Engelsch	〃	Victoria	A. C. Foass	Pasoeroean
〃	— Zweedsch	bark	Hebe	C. Falckenberg	Nederland
〃	27 Hamburg	〃	Magdalena	Hinrichon	Holland via Akijab
〃	— Ned. Indisch	brik	Tartar	Tan Ingpang	Cheribon, Tagal en Pecalongan

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Alida Maria	J. de Vries.	Tjilatjap	Haager & Schuurman.
〃	schip	Burgemeester Hoffman*	T. de Wit	Cheribon	van Ommeren, Rueb & Co.
〃	brik	H. Willebrordus*	T. Kleve	Singapore	〃
〃	〃	Amerika*	Meermans		J. Cezard & Co.
〃	schip	Chistina en Jannette	N. Rademaker	Nederland	G. Buijn & Co.
〃	〃	Jason	J. H. Lammerts van Bueren.	Soerabaija	Reijnst & Vinju.
〃	〃	Souburg*	M. W. Zwart	Soerabaija	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	bark	Nijverheid*	Bonjer	Cheribon	〃
〃	〃	Aletta Augusta*	J. A. Tenholt	Amsterdam	〃
〃	〃	Paul Johan	A. Kooij	Pecalongan	〃
〃	〃	Alblasserdam	J. 't Hoen		Maclaine, Watson & Co.
〃	〃	Gouv. Gen. Duijmaer van Twist*.	C. E. Hoeksma		Hunter, Houghton & Co.
〃	〃	Bilderdijk*	M. Loschen		Morgan, Melbourn & Co.
〃	〃	Prins Hendrik*	J. Verloop		B. van Leeuwen & Co..
〃	〃	Vreede*	ter Bruggen		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
〃	〃	Vriendentrouw	D. Grevelink		B. Koperamit & Co.
〃	〃	Wilhelmina Lucia*	D. B. Nolles		〃
Ned. Indisch	brik	Cheribon Packet*	D. Cowan	Samarang	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	bark	Djeilanie*	Said bin Alie	Cheriben	〃
〃	brik	Jeannette Maria*	A. Kuipers		P. Landberg & Zoon.
〃	bark	Jan Pieterszoon Koen*	A. N. de Jong	Soerabaija	〃
〃	〃	Sara Eleonora	D. Schuijmer		Cassalette & Co.
〃	brik	J. C. Ross*	Ballard	Cocos Eilanden	Wilson & Co.
Engelsch	bark	Margarat Eliza*	Jellerson		The Borneo C. Limited.
〃	〃	Britannie*	Pround	Singapore	Martin, Dyce & Co.
〃	〃	Gorrilla*	J. Chuseman		Maclaine, Watson & Co.
Zweedsch	〃	G. B. Carr*	John v. Windrufva		J. Cezard & Co.
〃	〃	Augusta*	Sandberg		〃
〃	brik	Prins Oscar*	Hertzell		〃
〃	bark	Cleopatra*	Danaberg		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Hamburg	〃	Neptun*	Voss		〃
Oldenburg	〃	Gottorp *	R. Bergfeldt		E. Moormann & Co.
Hanov.	〃	Esperance*	H. A. Teijen Jr.		〃
Pruiss.	schip	Ferdinand Brumm*	Voss	Soerabaija	Busing, Schröder & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Soerabaija*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN
Maart	18 Ned. Indisch	bark	Elise	B. J. Schipper	Pasoeroean
〃	17 〃	stooms.	Batavia	G. A. Neije	Batavia via Samarang
〃	18 〃	〃	Oenarang	S. van Huistijn	Batavia van Samarang
〃	— 〃	〃	Menado	Couteron	Macasser
〃	— Nederlandsch	bark	Cito	R. Grivel	Samarang
〃	— Ned. Indisch	〃	Jenoer	S. A. Salebat	Batavia
〃	— 〃	〃	Alnoer	S. Marzoekie	Grissee
〃	— 〃	〃	Little Tot	Katjoeng	Pasoeroean
〃	— 〃	〃	L' Esperance	N. C. Poulus	Grissee
〃	19 〃	〃	Koontool Maas	Lim Assie	Samarang
〃	— Nederlandsch	〃	Marie Elise	A. Rocher	Batavia
〃	— 〃	〃	Johannes Ledewijk	A. M. van der Waal	Samarang
〃	— Ned. Indisch	〃	L'union	G. Schuit	〃
〃	— 〃	〃	Fathool Wadoet	Said Alhadat	Grissee

Vertrokken schepen van *Soerabaija*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Maart	16 Nederlandsch	bark	Kaap Hoorn	L. J. Dik	Nederland
〃	— Ned. Indisch	stooms.	Makasser	W. A. J. Kuiler	Batavia
〃	— 〃	bark	Fathool Manan	Sech Alkaterie	Sandelhout Eiland
〃	— Amerikaansch	〃	Carrie Laland	P. Z. Smith	Balie
〃	19 Engelsch	〃	Equinore	Th. Williamson	Akijab
〃	— Ned. Indisch	〃	Java	J. Worthington	Rembang via Grissee
〃	— 〃	〃	Carolina	Pa Sakie	Pasoeroean
〃	20 Nederlandsch	〃	Antoinette Seraphine,	A. Victor	Nederland via Banjoewangie

In lading liggende schepen te *Soerabaija*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Ridderkerk	Teerlink	Nederland	B. Koperamit & Co.
〃	〃	Henriette Maria	Tjebbes	Nederland	〃
〃	〃	Jannetje	Lupcke	Nederland	〃
〃	〃	Passoeroean	Kramer		E. ten Brinck & Co.
〃	〃	Postillon	van Someren Greve		〃
Britsch	〃	J. D. Marshall	W. Craigir		〃
Nederlandsch	〃	Proteus	Kikkert	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
〃	〃	Johanes Lodewijk	van der Waal	Nederland	J. F. van Leeuwen & Co.
Ned. Indisch	stoomb.	Palembang Packet	Scheel	Nederland	〃
Nederlandsch	bark	Ida Elisabeth	Doorens		Fraser, Eaton & Co.
〃	〃	Antoinette Seraphine	A. Victor	Rotterdam	Mathies, Ebbs, Ruys & Co.
Sardinisch	〃	Maria	A. Scotto	Amsterdam	〃
Engelsch	〃	Schotch Lassie	Kennedy	Amsterdam	P. Kervel & Co.
〃	〃	Equinox	Williamson		〃
Nederlandsch	schoener	Helmers	Messen		Hill, Broekman & Co.
〃	bark	Adriana Petronella	J. A. Annokkee		〃
Oldenburgsch	〃	Australia	Gutkess		McLennan & Co.
Ned. Indisch	〃	L'Union	Schuit	Samarang	B. J. van Eck & Co.
					Adam & Co.

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Maart 16	Ned.	schip	Nieuw Holland	Tuk	Batavia

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Maart 15	N. I.	bark	Esperance	Tjoa Tianghaij	Pecalongan
〃 16	〃	schoen.	Padang	Tan Imsoeij	Riouw

Aangekomen schepen te *Tagal*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Maart 16	Ned.	bark	Maarten van Rossum.	Rijkens	Cheribon

Vertrokken schepen van *Tagal*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Maart 13	N. I.	brik	Nasarie Madjid	Sech Ishak	Soerabaija
〃 15	〃	bark	Pilades	de Gee	Samarang

Vertrokken schepen van *Rembang*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Maart 15	N. I.	schoen.	Srie Cheribon	Engtjee	Batavia

Aangekomen schepen te *Pekalongan*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Maart 15	Ned.	brik	Princes Charlotta	Hills	Batavia

Aangekomen schepen te *Tjilatjap*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Maart 12	Ned.	bark	Tweeling Zusters	Carst	Batavia

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

DATUM.	VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Maart 8	N. I.	schoen.	So-oetdjien	Intje Lanang.	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Banjoewangi*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Maart 4	Hamb.	bark	Amezone	Riese	Soerabaija
〃 6	Zweed.	〃	Avik	Ahlberg	〃

Vertrokken schepen van *Banjoewangi*.

DATUM.	VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Maart 2	Ned.	bark	Prins van Oranje	Hensing	Rotterdam
〃 5	Hamb.	schip	Amezone	Riese	〃

Vertrokken schepen van *Palembang*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Febr. 15	N. I.	brik	Boedroel Karim	Hoesaiman	Cheribon
〃 20	〃	bark	Ellen Banka	Oeij Liang Tik	Muntok

Aangekomen schepen te *Macasser*

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Maart 1	N. I.	bark	Babel Djoesoer	Sech Ismail	Soerabaija
〃 2	Z. M.	stooms.	Gedeh	Siedenburg	Kapopoeang
〃 —	N. I.	brik	Salim	Said Hannier	Kostie
〃 4	Eng.	schoen.	Shanghai	Burrews	Singapore
〃 —	〃	bark	Rosean	Miles	〃
〃 —	Ned.	schoen.	Anna Magaretha	van Nooijen	uit zee
〃 5	Z. M.	stooms.	Gedeh	Siedenburg	Takalakkang
〃 8	N. I.	schoen.	Lamoenie	Daeng Pasere	Borneo
〃 9	Hamb.	brik	Hever	Rode	Bali
〃 11	〃	bark	Fidelio	Hanschild	Hamburg
〃 12	N. I.	stooms.	Amboa	Vogel	Koepang
〃 16	〃	〃	Menado	Couteron	Soerabaija
〃 —	Z. M.	〃	Reinier Claessen	Stort	Saleijer
〃 17	N. I.	schoen.	Soerahan	Cramer	Grissee
〃 18	〃	〃	Anna Magaretha	van Nooijen	Banda
〃 —	〃	bark	Fathool Wahab	Sech Mohamat	Soerabaija
〃 24	Z. M.	stooms.	Reinier Claessen	Stort	Bonthain

Vertrokken schepen *van* *Macasser*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Maart 1	N. I.	schoen.	Soerahan	Cramer	Molukkos
〃 —	〃	〃	Anna Magaretha	van Nooijen	Balie
〃 2	Z. M.	stooms.	Phoenix	Bezemer	Bima
〃 4	N. I.	brik	Antheinette	van Hertrop.	Oostk. v. [illegible]
〃 11	〃	bark	Ka Enah	Lakauwieng	Molukkos
〃 12	Hamb.	brik	Hever	Rode	Macao
〃 13	Z. M.	stooms.	Reinier Claessen	Stort	Saleijer
〃 —	N. I.	〃	Ambon	Vogel	Soerabaija
〃 18	〃	〃	Menado	Couteron	Molukkos
〃 20	Z. M.	〃	Reinier Claessen	Stort	Saleijer
〃 22	Eng.	birk	Ostat	Th. Crouwshij	Macao
〃 23	N. I.	bark	Fathool Wahab	Sech Mohamat	Boeton
〃 25	〃	〃	Alphiah	Sarief Oemar	Poelokaat
〃 —	〃	〃	Abeelhair	Sech Hoe Sing	Passir
〃 27	Z. M.	stooms.	Gedeh	Siedenburg	Om de Noord.

Aangekomen schepen te *Amboina*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Febr. 1	N. I.	stooms.	Ambon	Vogel	Batavia
〃 —	〃	schoen.	Sodel Haer	de Fretes	Banda
〃 2	〃	bark	Arief Banjermaas	Mohm. Asing.	Macasser
〃 3	〃	brik	Carolina Amelia	de Vos	〃
〃 —	〃	bark	Fathool Madjiet	Amagal	Sumenap
〃 6	Z. M.	stooms.	Vice Adm. Koopman	Zwaanshals	Macasser
〃 10	N. I.	brik	Soedoel Barie	Sech Chamie	〃
〃 —	〃	〃	Lamber Kampangtjina.	Tjombeeng	〃
〃 —	〃	〃	Lamber Goedang	Goe Sameang.	〃
〃 11	〃	〃	Lamber Pintoe Dwoa.	Oewa Baso	〃
〃 —	〃	〃	Malolongy	Oewa Mindeng	〃
〃 12	〃	〃	Latjempoleng	Basso Ende	〃
〃 16	〃	bark	Fathool Rachman	Sech bin Said.	Soerabaija
〃 18	〃	〃	Cornelia Esperance	Matanga	Macasser
〃 26	〃	〃	Fathool Barie	Biljoen	Soerabaija
〃 27	〃	〃	Simpone	Oewa Basso	Macasser

Vertrokken schepen van *Amboina*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Febr. 1	N. I.	stooms.	Ambon	Vogel	Batavia
〃 19	〃	brik	Lamber Goedang	Goe Sameang.	Banda
〃 20	〃	〃	Lamber Kampangtjina	Tjombeeng	〃
〃 —	〃	〃	Lamber Pintu Duwa.	Oewa Basso	〃
〃 22	〃	〃	Lamber Malolongy	Oewa Mindeng	〃
〃 —	〃	〃	Latjimpaleng	Basso Ende	〃
〃 24	〃	bark	Arief Banjermaas	Moh. Asing.	Sumbawa
〃 26	〃	brik	Latjempoleng	Van der Beeck	[illegible]

VREEMDE HAVENS.

(Slot.)

Aangekomen.

Deal. 31 Jan. Heros, Hartmeyer, Batavia (n. Hamb.)
Falmouth. 24 Jan. Celebes, Reuvekamp Gille, Amsterdam (n. Soerab.)
Queenstown. 21 Jan. Wildeman, Driest, New-York.
22 Noordhorn, van Leeuwen, Philadelphia.
Cork. 21 Jan. Johanna Hendrika, v. d. Weyden, New-York.
Cuxhaven. 6 Febr. Wilmetina, Gilm, Buenos-Ayres.
Bremerhaven. 3 Feb. Eberhard, Wiegmeijer, Batavia.
St. Nazaire. 25 Jan. Nicolas Césard, L'Hermite, dito.
Bordeaux. 30 Jan. Touruy, Moreau, dito.
Chama. (Westk. v. Afrika). Commercie Compagnie, Kuyper, Amsterdam.
St. Helena. 30 Nov. Soelo, v. d. Meulen, Batavia.
vertrok 24 Dec. n. Amsterdam.
23 Dec. Joh. Maria Christina, Gorter, Pasoeroean.
vertrok 24 n. Amsterdam.
25 Jacob Roggeveen, v. Marken, Batavia.
vertrok 26 n. Amsterdam.
26 Ulidie, Logan, Pasoeroean.
vertrok 28 n. Queenstown.
Twee Gezusters, Keuzekamp, Batavia.
vertrok 27 n. Rotterdam.
30 Maria Charlotte, Schmidt, dito.
Tafelbaai. (K. de G. H.) 26 Nov. Fata Morgana, Stjernberg, Soerabaija (n. Falmouth).
Algoabaai. 21 Nov. Groot Zeewijk, Homan, Tafelbaai.
New-York. 7 Jan. Joh. Brons, Bouman, Newcastle.
18 Herman, Kuhlman, Rotterdam.
Rively, Plumer, Padang.
Philadelphia. 8 Jan. Radboud, Ennen, Rotterdam.
Buenos-Ayres. 25 Nov. Prof. Dayser, Lever, dito.
28 Johan en Albert, Goosens, Hamburg.
30 Wilhelmina Henriette, de Boer, Londen.
Rio-Janeiro. 17 Dec. Herwijnen, Warsen, Rosario.

Vertrokken.

Londen. 26 Jan. Vertrouwen, Teensma, Buenos-Ayres.
Plymouth. 19 Jan. Sirene, Schroot, (v. Rott.) Boston.
31 Marika, Larsen, (v. Java) Londen.
Liverpool. 27 Jan. Seaforth, Marshall, Batavia.
Cardiff. 31 Jan. Jacoba Helena, Swart, Hongkong.
Shields. 20 Jan. Anna Maria, Kooy, Rio-Janeiro.
Sunderland. 21 Jan. Constantia Maria, de Jong, Montevideo.
St. Nazaire. 31 Jan. Imaculée Conception, [illegible], Batavia.
Tafelbaai. 30 Nov. Willem Hendrik, [illegible], Algoabaai.
1 Dec. Catharina, Olsen, Batavia.
Maarten van Rossem, Rijken, dito.
19 Cleopatra, Daunberg, dito.

Algoabaai. 6 Nov. Hebe, Falkenberg, dito.
Charleston. 13 Jan. Nederland, Ruiter, Rotterdam.
Buenos-Ayres. 4 Dec. Diana, Maaderp, Antwerpen.
Vereeniging, de Jong, dito.
Rio-Janeiro. 17 Dec. Anna Wilhelmina, Bakker, Fernambucq.
21 Elizabeth, Metus, Falmouth.

In Lading.

Liverpool. 27 Febr. Germania, Franken, Batavia.
Kroonprinz. E. August, Wilder, dito.
Adèle, Tobbens, Rio-Grande.
Bordeaux. 2 Febr. Rose Marie Louisa, Garnau, Batavia.
Buenos-Ayres. 10 Dec. Sliedrecht, van Rees, Rotterdam.
Luitenant-Admiraal Tjerk Hiddes, Parma, Amsterdam.
Alida, Kieviet, Antwerpen.
Mahasinia, Post, dito.
Schoonvelde, Lascher, dito.
Johanna Christina, de Jong, dito.

Gepasseerd.

Lezard. 22 Jan. Maria Diederika, v. Marion, Newc. n. Batavia.
St. Helena. 24 Dec. Zeelandia, Blankhert, Java n. Nederland.
27 Electra, Wegman, dito. n. dito.
29 Jacoba Christina, dito. n. dito.

Zeilklaar.

New-York. 18 Jan. Vasco da Gama, de Groot, Rotterdam.

Schepen in lading.

Naar	TE AMSTERDAM.
Batavia	Metalen Kruis. — Zuurdeeg
„	Constance. ex Cornelia — Sipkes
„	Pegasus. — Mannenry
„ en Soerabaija	Nederland. — Hoekstra
„ en „	Nicot. — Amesz
Batav., Samar. en Soerabaija	Geertruida Maria. — Spiegelberg
„ „ en „	Vice-Admiraal Gobius. — van Duijn
„ „ en „	Dina. — Rademakers
„ „ en „	Staatsraad Van Ewijck. — de Winter
Soerabaija (direct)	Capella. — Laudweer
„ („)	Quatre Bras. — Nieuwhuys
„	Baron Van Pall. Van Rozendaal. — Hoogstraaten
„	Baron Van Hardenbroek. — Hebny
Samarang en Soerabaija	Christiaan Huijgens. — van Katwijk
„ (direct)	Koophandel. — Johan
„	Henriette. — Portengen
„ en Pamanoekan	Estafette. — Popkes
Melbourne	Kandanghauer. — Zeelt
Decima (au arrivement)	Jacob en Anna. — Petersen
Kaap de Goede Hoop	Provincie Drenthe. — Bockering

	TE ROTTERDAM.
Batavia	Arlequin. — H. Singir
„	Fortuna. — de Ligny
„	Prinses Amalia. — van Rijn van Alkemada
„ en Soerabaija	Hugo Grotius. — Bergman
„ en „	Comm. des Konings v. d. Heim. — v. Zanten
„ en „	Graaf Dirk III. — Rotgans
Samarang en Soerabaija	S. van Heel. — Dietz
„	Euterpe. — Kuipers
Soerabaija	Eersteling. — de Zeeuw Baggus
Kanagawa (Japan)	Gouv v. Swieten. van den Harst
Singapore en Hongkong	Bantam. — v. d. Bolck
Melbourne en Sijdney	Oceaan — Herderschee

Vrachten.

Van Nederland naar	Batavia	ƒ 35 „ —
„ „ „	Samarang	„ 40 „ 45 (met 15%)
„ „ „	Soerabaija	„ 45 „ 50 (met 15%)
„ „ „	Singapore	„ 50 „ 60 (met 15%)
„ „ „	Macasser	„ — „ — (met 15%)
„ „ „	Padang	„ — „ — (met 15%)
„ „ „	Hongkong	„ 60 „ 70 (met 15%)
„ „ „	Kaap de Goede Hoop	„ 50 „ — (met 15%)
„ „ „	Japan	„ 80 „ — (met 15%)
„ „ „	Batavia m. steenkolen	„ 40 „ 50
„ „ „	Australie	£ 2⅞ à £ 3 p. gem.
Engeland „	Australia	„ $3^1/_4$ à „ $3^3/_4$ (pr. reg. ton.)
„ „ „	Singapore	„ 2 à „ $2^1/_4$ (pr. reg. ton.)
„ „ „	Java	„ $2^1/_4$ à „ $2^1/_2$ (pr. reg. ton.)
„ „ „	China	„ 3 à „ $3^1/_4$ (pr. reg. ton.)

Bevrachting der Ned. Handel-Maatschappij.

De N. H. M. heeft tegen 9 Februarij voor de gewone bevrachtingen aanbieding van schepen gevraagd laatst voor dezelve bevracht binnengekomen tot medio December 1858, en nieuw gebouwde schepen tot ultimo Junij 1860 van stapel geloopen. De schepen, welke regtstreeks uit Nederland vertrekken moeten den 10 Maart zeilklaar liggen; vooruit vertrokkene moeten den 10 Julij e. k. ter beschikking der Factorij te Batavia zijn.

D. N. H. M. verlangt scheepsgelegenheid ter overvoer van 400 ton steenkolen naar Pekalongan, in te nemen te Nieuwediep; aanbieding 9 Februarij, met opgave van prijs per gemeten last en tijd van inneming.

De N. H. M. heeft tegen 8 Februarij aanbieding van scheepsgelegenheid gevraagd tot transport van twee detachementen troepen, elk van 100 man, en 8 a 11 kajuitpassagiers, zoo spoedig mogelijk te embarqueren.

Lijst van Nederlandsche Schepen.

in het tweede Semester 1860 uit de groote vaart geraakt.

	Gem. Lasten.	
Amstel. — Rademaker	397	verkocht buitenl. vlag.
Admiraal de Ruyter. — de Witt qq.	479	Kaap de G. Hoop afgek.
Adr. Jacoba, ex Cornelia Aliett. — Detmers.	116	bij Macasser verongelukt.
Hesther Adriana, ex Oud Ned. — S. van Heel	475	Kaap de G. Hoop afgek.
Juno. — Chevalier	350	bij Macasser gestrand.
Triton. — Feenstra	372	bij Taipingsan Eil. verongel.
Drie Vrienden, — Netting	180	verkocht.
Waterloo. — Dulaker	414	te Batavia verkocht.
Biesbosch. — Mugge	201	te Batavia afgekeurd.
Derkina Titsia. — Eeink	223	bij Arends Eil. verongelukt.
Padang. — Zwart	313	verkocht buitenl. vlag.
Louis. — Hessels	283	in Straat Macclesfield verongel.
Uiljssea, ex Oud Alblas. — Mollinger	416	te Batavia afgekeurd.
Twee Jeannes. — v. d. Windt	389	in Straat Gaspar gestr en verbr.
Jan Pieterszoon Koen. — Hugenholtz	297	te Batavia verkocht.
te zamen	4955	gemeten Lasten.

In Nederland gesloopte schepen:

Economist — Olivier	391		gebouwd anno 1854.
Borneo. — van Amerongen	236		„ „ 1848.
Samarang. — Swarts	383		„ „ 1839.
Phoebus. — de Roever	271		„ „ 1829.
Elise. — Visser	217		„ „ 1829.
		1488	
te zamen		6443	gemeten Lasten.

Recapitulatie:

Volgens No. 14 in het eerste Semester 1860	5099	gemeten Lasten.
In het twee Semester 1860	6443	„ „
te zamen	11541	gemeten Lasten.
tegen in anno 1859	13977	gemeten Lasten.

Handelsberigten.

TE AMSTERDAM EN ROTTERDAM.

VAN 24 JAN. TOT 8 FEBR. 1861.

(Slot).

TABAK. De afdoeningen van Java Tabak, waren sedert het laatste berigt vrij belangrijk.

De op 22 Jan. te Amsterdam bij inschrijving aangeboden partijtjes werden aldus verkocht.

168 Pakk. Hoofdm. Bondowosso, tot om de 56 cs.
94 „ „ JVA & B, geheim,
154 „ „ WGJ, tot om de 52 cs.
55 „ „ Toeban, „ „ „ 34 „

Op 5 Febr. werden bij inschrijving te Amsterdam afgedaan.

432 Pakken Hoofdm. Tempeh, ex Estafette tot om 78 cs.
en 191 „ „ PL, „ Nicot „ „ 31 „

In veiling kwamen te Amsterdam op 6 Febr. voor.

629 Pn. VBM en VTDR, ex Nicot, van $28^1/_2$ tot $56^1/_2$ cs. dooréén tot $38^1/_2$ cs. verkocht.
623 „ BN, ex Prinses Amalia, van $26^1/_2$ tot $87^1/_2$ cs., dooréén tot 57 cs. verkocht.
319 „ M & CP, ex Juno, van $30^1/_2$ tot $71^1/_2$ cs. dooréén tot 45 cs. verkocht.
en 61 „ DMvO, ex Estafette. van $39^1/_2$ tot $70^1/_2$ cs., dooréén tot $55^1/_2$ cs. verkocht.

terwijl nog 30 Pn. van 20 tot $27^1/_2$ cs. verkocht en 360. Pn. gedeeltelijk van $27^1/_2$ tot $40^1/_2$ cs. en 96 do. van $18^1/_2$ tot $52^1/_2$ cs. verkocht en opgehouden werden.

De Voorraad Java Tabak bedraagt te Amsterdam.
8433 Pn. en te Rotterdam 4491 Pn.

Op 21 Febr. zullen bij inschrijving worden aangeboden.
1052 Pn. Hoofdm. Temanggang en
op 22 Febr. 1822 „ „ Nicot, ex Prinses Amalia,
en 518 „ „ Nicot/P, ex Nicot.

De op 6 Febr. angeboden 189 Pakken Aracan Tabak werden grootendeels opgehouden tot $13^3/_4$ cs, de rest tot 14 cs. verkocht.

THEE bleef zonder verandering met vaste prijzen. Naar goede soorten zwarte Thee bestond eenige vraag.

WOL. Hierin is niets omgegaan.—Eene lading Kaapwol welke door de N. H. M. verwacht werd, zal wegens het stranden van het schip bij Boulogne, aldaar verkocht worden.

DROOGERIJEN. Camphor prijshoudend doch stil. Boven 100 cs. wordt niet geboden en beneden 105 cs. is niet te koop.—Cassia Fistula, door vrij belangrijken toevoer, grootendeels nog zeilende, zal de tegenwoordige notering zich moeijelijk kunnen staande houden.—Cassia Lignea houdt zich ferm; ook Cassia vera gaat langzaam in prijs vooruit.—Cocosolie. Een directe aanvoer van Colombo bij de N. H. M. zal de juiste waarde doen kennen.—Cubeben zijn boven 30 cs. niet te plaatsen, hoezeer er geene verkoopers tot dien prijs zijn.—Gum Damar blijft verlaten.—Gum Elastiek trekt voor het oogenblik geene aandacht. De meeste verkoopers houden zich van de markt daar thans geen ƒ 90 te bedingen is.—Staranijsolie, door belangrijke aanvoeren in het buitenland, lager. Was, Japansche. Zonder handel. Te Rotterdam werden per Johanna 200 Kisten aangevoerd, welke aan de markt gebragt zijn.—Bindrotting. De nog aan boord zijnde partijen zullen bij goede kwal. eene vrij gunstige markt treffen.

VERFWAREN. Indigo. Geheel in dezelfde verhouding als de afdoeningen in het vorig berigt vermeld hebben sedert nog 175 kn. Java partic. aanvoer nemers gevonden. De markt blijft gunstig gestemd; maar boven 25 cs. verhooging op de najaarsprijzen is niet te bedingen. De partijen, die pr. Philips van Marnix, Henriette Geertruida, Johanna Lange en Noach, te zamen ca. 500 kn. bij particulieren aangevoerd zijn, zullen nu spoedig gelost en aan de markt gebragt kunnen worden en wanneer eigenaars daarmede niet te hoog houden, dan zullen zij gereede koopers vinden.—Cochenille. Geheel zonder handel.—Sapanhout. Weinig gevraagd doch tot de genoteerde prijzen bij kleine partijen te verkoopen.—Kadranghout. Een klein partijtje werd tot iets verhoogde prijzen op levering afgedaan, doch bij coulanten verkoop zijn alleen de prijzen der notering te bedingen.—Kurkuma. Steeds zeer gedrukt en zonder vraag. — O. I. Salpeter. Zonder verandering, ofschoon de stemming op de Engelsche markt zich eenigzins verbeterd heeft.

METALEN. De prijzen van Banca Tin liepen door gebrek aan orders weder iets terug. De afdoeningen bestonden uit ca. 1000 bl. van ƒ $77^1/_2$ tot ƒ $76^1/_2$. 2000 bl. tot ƒ $75^1/_2$. 1000 bl. tot ƒ 76, en laatstelijk 100 bl. tot ƒ $76^1/_2$. Tot dien laatsten prijs blijft te koop

Voorraad op Cedullen bij de N. H. M.

	1857.	1858.	1859.	1860.	1861.	
31 Januarij	24277	54870	44231	51368	61091	Blokken.

Onverkochte voorraad bij de N. H. M.

	1857.	1858.	1859.	1860.	1861.	
31 Januarij	113161	105629	74759	82906	102115	Blokken.

Afleveringen bij de N. H. M.

	1857.	1858.	1859.	1860.	1861.	
Januarij	7670	6250	10734	6693	4123	Blokken.

Koper en Lood stil.

HUIDEN. De omzet beperkte zich tot eenen te Amsterdam plaats gehad hebbende verkoop van 386 O. I. Buffel — Het artikel is vrij wel gesouteneerd, terwijl eene kleine daling in de prijzen niet onwaarschijnlijk zou kunnen wezen.

ARAK. Bij inschrijving zijn te Amsterdam afgedaan: 150 Leggers, ex Oscar I, tot geheim gebleven prijs: zoo men zegt tot ongeveer ƒ 170. Op dezelfde wijze kwamen op 7 Februarij te Amst. ter markt: 10/1 en 48/2 Leggers brandy arka, ex Estafette, en 38/1 en 20/2 Leggers arak en 42/1 en 21/2 do. rum arak, ex Wassenaar, die tot onbekend gebleven prijs, vermoedelijk tot omstreeks ƒ 140; zijn verkocht.

Marktprijzen.

Te BATAVIA, den 26 Maart.

Arak, ƒ 65 @ ƒ 70,— ger. afdoening.
Koffij, Java ƒ 35, — niet aan de markt.
———, Padang, idem.
Suiker No. 16 ƒ 16,— @ ƒ 16,25,— ger. afdoening.
Jenever A. V. H. bij Meynst en Vinju ƒ 11,50— p. kelder, in Consumptie.
Gom elastiek ƒ 80 @ ƒ 85,— vraag gering.
Peper (Lampong ƒ 18,— @ ƒ 20,— p. pic. naar kwal.
Rijst, Indramaijo met zakken, oogst verkocht
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, ƒ 175,— @ ƒ 190— voorraad gering
———, „ „ 2de kwaliteit, ƒ 160,— @ ƒ 170,—
———, Carga ƒ 130 @ ƒ 150,—

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. dato 101 @ $101^1/_2$% bij partikulieren.
„ „ „ „ 101 „ „ de Factorij
„ „ „ „ 101 „ „ het Gouvernement.
„ Londen „ Zigt 11,55 @ 11,60 per £.
„ China ƒ 2,70 per dollar nominaal
„ Singapore ƒ 2,70 per $
„ Calcutta ƒ 123 @ ƒ 124,— 100 Cs. Rs.
Specien. Sovereings ƒ 12,90 @ ƒ 13,—
Ducaten 7,10 oude
„ 6,20 nieuwe
Mex. Dollars ƒ 2,65 @ ƒ 270,—

Te SAMARANG, den 22 Maart.

Koffij ƒ 34.50,— nominaal; zonder voorraad.
Suiker No. 16, ƒ 16,— idem.
Indigo, ƒ 4.20, afgedaan
Koehuiden, ƒ 67,— per kodie naar gewigt.
Buffelhuiden, ƒ 50,— per kodie.
Staart Peper zonder voorraad.
Rijst ordinairwit, ƒ 160 @ ƒ 170,— } ℔ kojang @ 28 picol. zonder zakken.
„ carga „ ƒ 150 @ ƒ 155,— }
Klapper Olie ƒ 24,—
Katjang „ ƒ 23,—
Rotting ƒ 8,—
Kadjang Matten, ƒ 8.
Wisselkoers op Holland $100^1/_2$%

Te SOERABAIJA, den 21 Maart.

Suiker ƒ $16^1/_8$,—
Koffij ƒ $34^1/_2$
Rijst (Carga) ƒ 150 @ ƒ 160,—
Id. (Witte) ƒ 200 @ ƒ 220,—
Arak ƒ 57,—
Olie (Klapper) ƒ 40,—
Id. (Katjang) ƒ 30,—
Rotting ƒ 8 @ ƒ 10,—
Wisselkoers $100^1/_2$ @ $10^0/_2$%.

Te PASOEROEAN, den 20 Maart.

Suiker, No. 16, Nominaal. ƒ $15^1/_2$ geboden.
Rijst (witte) ℔ koyang ƒ 200,—
Id. (Carga) ƒ 180,—
Olie (Klapper ℔ pic. ƒ 30,—
Id. (Katjang) ℔ pic. ƒ 25,—
Wisselkoers, pari.

Den 20 Maart waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd, uit den oogst van 1860.

DER FABRIEK	Gouv. levering PIC.	SUIKER.	vrije beschikking.
Wangoon Redjo,	407	10,582—	11,533—57
Ardjo Sarie,	401	14,130—	13,093—90
Ardie Redjo,	353	17,200—	8,600——
Yoso Wilangoon,	307	10,535—78	5,253—52
De Hoop,	433	14,439—48	7,421—18
Djacatra Oost,	490	9,800—	13,337—85
De Onderneming	425	11,050—	16,301—40
Wono Redjo,	423	9,308—	15,511—70
Kloerahan,	368	10,804—	12,879—47
De Goede Hoop	245	6,860—19	14,096—03
Gatjam	423	10,998—69	18,452—26
Kassie Oost	292	7,884—	15,809—51
Dankbaarheid,	294	7,056—	7,711—18
Soeko Redjo,	300	7,500—16	13,800—27
Kawis Redjo,	300	12,291—27	6,131—07
Sarie Redjo	160	8,000—29	4,187—83
Plerot	321	10,272—15	10,289—99
Te Zamen	6002	178,092—96	196,340—68
		134,629—28	koffij

Restant Producten in 's lands Pakhuizen, Op den 20 Maart 1861.

5633—94 pic. suiker oogst 1860.
72,580—78 „ koffij „ 1860.

N. B. De leverantiën van Suiker en Koffij uit den Oogst van 1860, zijn beiden afgeloopen.

Te AMBOINA, 3 Maart.

Door de buitengewone groote aanvoeren van Makasser, is de markt genoegzaam overvoerd van alle artikelen en werden vele goederen tot zeer lage prijzen verkocht. Door den overvoer van verschillende artikelen te Makasser, waar nog vele goederen uit Europa verwacht worden, wordt deze markt en die te Banda letterlijk overvoerd.

Vele goederen van Makasser geimporteerd als: Dranken en Sigaren zijn van inferieure kwaliteit.

witte Rijst ƒ 8,50.
ord. „ „ 7,—.

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN 22 TOT 23 MAART 1861.

Aanvoer.

Van Mauritius per Eng. schip *Margaret Eliza*, gez. Sellerson, agt. Martin, Dyce en co.

510 kn. sigaren, 1 do. specie, *Agenten*.
25 kn. sigaren, *B. Moormann en co.*
8 kn. manufact., *Pandel en Stiehaus*.
42 kn. sigaren, *Gezagvoerder*.
70 kn. sigaren, ...
10 kn. sigaren, *Joakim*.

Uitvoer.

Naar Singapore per Eng. schip *Christopher Newton*, gez. Mergies, agt. Pitcairn, Syme en co.

454 coll., 10 bn. en 74 kn. manufact., 2201 bund., 2475 stav., 80 platen en 50 tonn. ijzer, 79 tonn. steenkolen, 1 kt. diversen, *Aan boord gebleven lading van Engeland*.
200 vn. pik, *Dümmler en co.*
11 tonn. indigo, *Tan Lokyin*.
1 tafel, 1 krandj. Jap. aardewerk, 11 homber doosen, 25 sig. bakjes, 5 kn. soija, 125 pakk. Jap. potten, 1 Jap. vazen, 1 Jap. doos, 2 kasten, 7 knapen, 1 schutsel, 2 étagères, 3 kn. vazen, 4 do. mandewerk, 1 secretaire, *Hegedorn, Plump en co.*
128 pic. spiauter, uit entrep. *Maclaine, Watson en co.*

Naar Nederland via Indramaijo en Soerabaija per Ned. schip *A. R. Falck*, gez. van Duijvenboden, agt B. Kopersmit en Co.

De aan boord gebleven lading van Nederland.

Voor Soerabaija.

7236 ps. goeniezakken, 10 pic. goeniegaren, *N. H. M.*

Voor Nederland.

150 pic. rotting, 450 do. tin, *N. H. M.*

AAN- EN UITVOER TE SOERABAIJA.

VAN 8 tot 13 FEBRUARIJ 1861.

Uitvoer.

Naar Nederland per Ned. schip *Vier Gebroeders*, gez. C. J. Breuk.

242 500 pond tabak, *N. H. M.*
8002.01 pic. suiker, 150 pic. rotting, *B. Kopersmit en co.*

Naar Nederland per Ned. schip *Admiraal de Ruijter*, gez. S. Stapert.

3290 pic. koffij, 10 pic. rotting, 5701,16 pic. suiker, 301 pic. noten, *N. H. M.*

Naar China per Nederl. schip *Graaf van Heiden Reinestein*, gez. J. Wamsteker.

155 picols rotting, 30 picols rogge vellen, 5,46 picols Koe zenuwen, 22 picols leder, 15 picols tripang, 6 picols varkens dendeng, 7935 picols oliekoeken, 125 picols vogelnestjes, *Diverse Chinezen*.

Naar Nederland per Nederl. schip *Maria Agnes*, gez. Cardiff.

161,64 picols rotting, 908,72 picols rijst, 755 picols tabak. *P. Kervel en co.*
38 leggers arak *Themaat en co.*
200 picols tin, 288 picols kopergeld *N. H. M.*
6998,21 picols suiker, *B. J. van Eck en co.*

Naar de Molukkos en Timor Koepang per N. I. schip *Bunda Bahair*, gez. Sech Oembarak bin Achmat Dahiman.

300 keld. arak, 6 krandj. suikes, 5 kn. portwijn, 2 kn. glas, *W. H. Nash*.
10 kn. geweren, *Adam en co.*
26 kn. dadels, 9 kn. lijnwaden, 2 kn. koperbladen, 1 vt. spijkers, 4 kn. portwijn, 10 md. seltserwater, 10 blikk. verf, 7300 stuks dakpannen, 750 pic. rijst, 20 keld. arak, 5 dos. stoelen, 40 pic. aardappelen, 1 kt. wijn, 20/m. Jav. sigaren, *B. J. van Eck en co.*
10 kn. kruid. 20 vt. boter, 10 papieren pajongs, 220 stell. stalenpannen, 440 stell. aardewerk, 1000 stuks schotels, *Hoedt*.
500 keld. arak, *Mathieu, Ebbs, Ruijs en co.*
3 kn. jaconets, *McMillan, Marten en co.*
1 kt. zeep, 15 pic. dadels, 100 stell. aardewerk, 92 kn. sigaren, 7 pic. koperwerk en kleinigheden, *Diverse Arabieren*.

Naar Makasser, Timor en de Molukkos per N. I. stooms. *Ambon*, gez. W. Vogel.

1 kt. gedr. katoen, 2 kn. salemporis, 200 keld. arak, 23 pic. suiker, *Hill, Broekman en co.*
2 coll. regaal, *W. Gerez de Vries*.
35 kn. gedr. katoen, 3 kn. sarongs, 2 kn. jaconets, 44 kn. madapoll., *J. F. van Leeuwen en co.*
1 kt. sarongs, 1 kt. ginghams, *B. van Leeuwen en co.*
1 kt. wijn, 1 vt. bier, 4 kn. cognac, *Gebrs. van Delden*.
2 kn. madapoll., *B. J. van Eck en co.*
15 kn. lijnwaden, 1 bl. garen, *Fraser, Eaton en co.*
2 kn. geweren, 3 kn. wijn, 1 kt. thee, 7 pic. suiker, 1 kt. lijnwaden, *W. H. Nash*.
12 md. aardewerk, *Thomas en co.*
48 zakk. dadels, 11 pic. koperwerk, 12 kn. tafle ramie, 50 ks. rozijnen, 433 dos. borden, 10 dos. kousen, 161/m. Jav. sigaren, 3 bn. garen, div. *Personen*.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

van den 23 tot 25 Maart 1861.

Met het Ned. Ind. stooms. Koningin der Nederlanden, Kapt. E. Lewis, de hh. Stelling en Hooglandt van Singapore.

Met het Ned. Ind. stooms. Oenarang, Kapt. S. van Hulstaijn, de Residenten Schouch en Steinmetz met 2 kinderen, ads. res. Tannaij, de hh. Kranse, Bohl, van Leeuwen, Kania, Rezenraad, Hogenraad met zoon, Weghake, Breton de Nijs, Bloem, Langenberg, mejufvr. Hultner, 2 jonge heeren Varkevisser en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Met de Ned. Ind. bark Djeflanie, Gez. Sech Alie, de 1e Luit. der Art. A. N. Coblijn van Palembang.

Met de Ned. bark Trijntje Fenna, Kapt. C. Ingerinn, de hh. Dumoulin en Stoltenberg, van New-Castle.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

van den 23 tot 25 Maart 1861.

Met het Ned. Ind. stooms. Palembang, Kapt. H. Kramer, Majoor van Daalen, echtg. en 2 dochters, Kapt. Scheepens, Offic. van Gez. Goudsquint en Goslings, 2de Luits. Voogt en Eijken, de hh. A. H. Servatius, P. J. Weber, P. J. van den Bos, P. van Beek, H. Coenlander, F. Conin, J. H. Walter, John Louden, van Geel Gildemeester, mevr. de wed. Vezenett en 2 kinderen en Z. M. troepen naar Soerabaija.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.